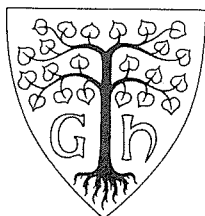

ČESKÁ GENEALOGICKÁ A HERALDICKÁ SPOLEČNOST V PRAZE

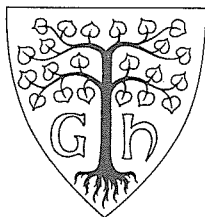

**GENEALOGICKÁ A HERALDICKÁ
ROČENKA 1992**

I. díl

Ročník - 12.

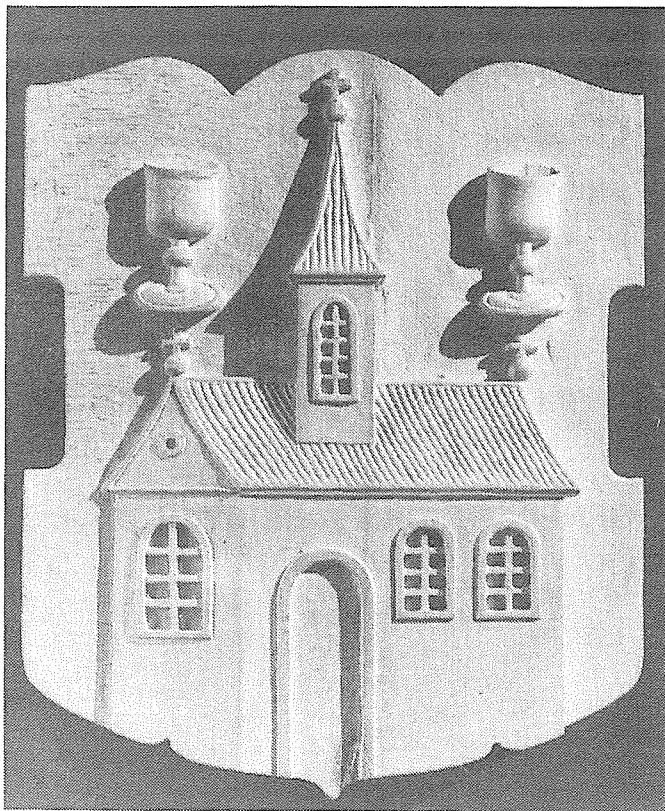
ČESKÁ GENEALOGICKÁ A HERALDICKÁ SPOLEČNOST V PRAZE

GENEALOGICKÁ A HERALDICKÁ
ROČENKA 1992

I.díl

Ročník - 12.

Golčův Jeníkov - z heraldické Rožmitálské sbírky

Obsah "GENEALOGICKÉ A HERALDICKÉ ROČENKY 1992" - I.dílu Ročník 12.

<i>Jarmila Bačínová / Rod rytířů Kostomlatských z Vřesovic.....</i>	3
<i>Dr.Ing. Václav Elznic / Na obranu cti Vojtěcha ryt. Václava Krále z Dobré Vody</i>	11
<i>PhDr. Jaroslav Honc / 85 let Rudolfa Melichara a 25 let ČGHSP</i>	27
<i>PhDr. Jaroslava Honcová / Český genealog Karel H. Sklenář</i>	34
<i>Ing. Jan Oulík / ad) Neznámý znak</i>	38
<i>Ing. Ivan Hoyer / Heraldická sbírka Václava Kotrbatého v Rožmitále</i>	40
<i>Václav Bada / Za Romanem svobodným pánem Procházkou</i>	42
<i>Ing. Jan Oulík / Firma s 82 letou tradicí - Degener & Co</i>	43

Rod rytířů Kostomlatských z Vřesovic erbu půlměsíce a rod Ferdinanda Kostomlatského, dědečka Jana Palacha

II. část

Jarmila Bačinová

Úkoly genealogie jako pomocné vědy historické pojednávající o rodových souvislostech, jsou zásadně a správně odlišovány podle toho, zda úloha této vědní discipliny je chápána jako pomocná či samostatná. 1/ Genealogové tedy dodávají cenné materiály pro politické či hospodářské dějiny, pro poznání rodového původu významných osobností kulturních i politických, pro heraldiku, pro historickou statistiku, historickou demografii, pro dějiny lékařství a zdravotnictví a pro další vědní obory, pro které se tak stávají vítanými a váženými pomocníky. Samostatná popisná, vypravující genealogie si klade za cíl vysledovat a vysvětlit dějiny rodu či skupin a rodů a přispět tak ke stanovení zákonitostí genealogického vývoje. Větší či menší váha a použitelnost výzkumů a jejich shrnutí souvisí pochopitelně s šíří a poctivostí při shledávání pramenů pro genealogické staté a s uměním využít kriticky a úplně naši vlastní heuristické předpráce. Ale i tato samostatná individuální a monotematická skromná práce genealogů, zakončovaná často po letech strohým výětem dějin rodu a rodových linií, může se stát přínosem pro naši historii a jiné vědní obory, jestliže si hned od počátku položí otázky širšího zařazení svého tématu a co největší srovnatelnosti (komparativnosti) výsledků genealogického šetření. I u rodového sledování rytířů a nerytířů Kostomlatských byly snaha o odbornou úroveň a využitelnost plně respektována.

Osobnost Ferdinanda Kostomlatského a rodová tradice

Náš společný dědeček, Ferdinand Kostomlatský (* 1849, + 1922), byl prostý člověk, ale svérázná a pozoruhodná osobnost. Rodák z Obríství nedaleko Prahy, usadil se v blízkém Chlumíně, kde provozoval řeznictví. Městečko Chlumín se zajímavými dějinami, kdysi významné středisko šlechtického panství a sídlo arciděkanátu již v době císaře Karla IV., mělo pro něho, založením romantika i při tak prozaickém povolání, mimořádné kouzlo. Podobně jako jeho otec, kupec Antonín Kostomlatský v Obríství a dědeček, Pavel Kostomlatský, sedlák v Nové Vsi u Kostelce nad Labem, byl i náš dědeček věrným a váženým členem evangelické církve v Libiši a s libišskými faráři rodina Kostomlatských žila od r. 1823 v nejlepším a upřímném přátelství. K tomuto vztahu přispělo obsáhlé dílo Tomáše V. Bílka, který r. 1882 a 1883 vydal dvoudílné Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618. Bílek podle archivních spisů o pobělohorských konfiskacích přesně vyličil osudy

všech potrestaných českých evangelických šlechticů, kteří se účastnili povstání proti císaři Matyášovi a Ferdinandovi II. r.1618. Mezi nimi bylo i několik rytířů Kostomlatských z Vřesovic. Pro libišský sbor, do něhož patřili i nepočetní evangelíci v Nové Vsi, Obríství a Chlumině, bylo zvláště závažné, že pány statku Obríství před rokem 1618 byli řadu let společně švagři Radslav Kostomlatský a Aclav Šťastný Pětipeský z Chýš a Egerberka, po porážce povstání odsouzený jako stavovský direktor k trestu smrti a ztrátě všeho majetku. Pro libišského pastora (po smrti Josefa Fleischera r.1850 byl jím krátce Josef Šedivý a pak Bedřich Fleischer), se stala tradice o šlechtickém původu jeho farníků Kostomlatských velmi lákavou, i když odporovala zjištění A.T.Rybičky r.1872 o vyměnění celého rodu rytířů z Vřesovic Janem Matyášem Kysperským z Vřesovic po roce 1746 (Riegrův slovník naučný IV., s.1296), nebyla totiž vyloučena možnost návratu emigrantů Kostomlatských.

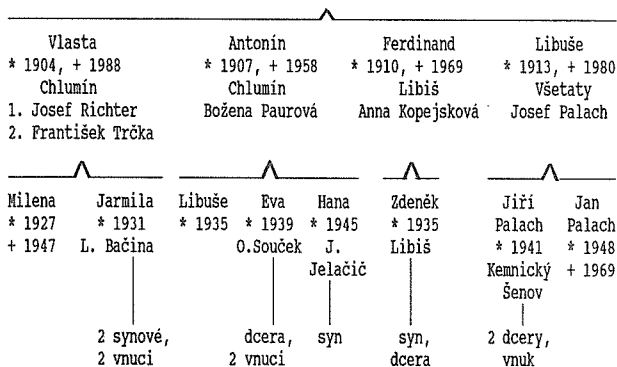
Rodová tradice Ferdinanda Kostomlatského o identitě jeho rodu a rodurytířů Kostomlatských spočívala tedy zpočátku jen na šesti hypotetických východiscích: 1. totožnost příjmení, 2. věrnost evangelickému náboženství, 3. podpora evangelických libišských farářů, 4. shoda územní, na kterých kdysi a v současnosti Kostomlatští žili (úrodná část země při Labi), 5. totožnost někdejšího sídla Obríství a bydliště Ferdinanda otce Antonína a 6. mimořádnost křestních jmen v rodě obrístevských Kostomlatských (Ferdinand, Petr, Pavel) i u rytířů Kostomlatských, nehledě na vlastenecké, romantické a historizující založení Ferdinanda Kostomlatského, který pro své dvě dcery vybral křestní jména z našich dějin (Vlasta, Libuše) a pro dva syny v souladu s tradičními křestními jmény rodu (Ferdinand, Antonín). Co však zcela této tradici chybělo, byl její podklad v historických pramenech, tedy propojení rodokmenu některé linie rodu rytířů Kostomlatských a linie předků Ferdinanda Kostomlatského, mého dědečka.

Tento zásadní nedostatek, vycházející z definice genealogie jako pomocné vědy historické o rodových souvislostech, se i při naprostém nedostatku odborných genealogických a historických metod a technik, projevil a byl zdůrazněn dědečkovým negativním postojem v období po r.1898, kdy v českém prostředí se v početných případech začalo s hledáním rodových souvislostí nositelů rodových příjmení znějících shodně s příjmeními někdejších šlechtických rodů. Zájemcům o důkaz šlechtického původu a o prosazení renobilitačních diplomů císaře Františka Josefa I. byli k dispozici odborníci a právníci, kteří doklady o jejich rodových souvislostech byli ochotni v deskách zemských, matrikách i jiných pramenech za příslušnou finanční odměnu vyhledat. I při takto značných vynaložených prostředcích byly náklady na vydání panovníkova diplomu o obnově šlechtictví nižší než běžná a po staletí používaná cesta za udělením šlechtického titulu na základě zásluh žadatele a jeho předků o rozvoj mocnářství v oboru vojenském, hospodářském, kulturním i jiném. Akce českých renobilitací se intenzivně rozmohla a nabyla po čase i podoby zcela nežádoucí, když ochotní pomocníci zájemců o obnovu šlechtictví neváhali použít falšování, vpisků a úprav historických dokumentů, jen aby nárok na šlechtický predikát klientův byl prokázán. Ferdinand Kostomlatský, úspěšný a zámožný řemeslník s historickým a vlasteneckým českým přesvědčením, však těmto nabídkám na obnovu šlechtictví rodu Kostomlatských a na přiznání rytířského stavu, erbů a predikátu "z Vřesovic" odolal. Svou roli přitom jistě sehrálo jeho de-

mokratické české pojetí společnosti spíše než nedostatek finančních prostředků. Není však vyloučeno, že rozhodlo i nezcela pevně přesvědčení o šlechtické tradici rodu. Tečku za otázkou šlechtictví učinil zákon naší republiky o zrušení šlechtictví po r.1918 a dědeckova smrt. Jeho oba synové, pilní a pracovití jako otec, pokračovali v otcově povolání a chyběla jim jakékoliv ambice i zájem o ověření rodových tradic. Zato obě dcery, Vlasta a Libuše, přece jen si uchovaly otcovy a matčiny naděje, že při provedení důkazu o šlechtictví Kostomlatských by ve formě stipendia, finančního příspěvku na věno či podpor z nadací pro zchudlé šlechtičny, mohly počítat s vyšším věnem či jinými výhodami. A protože právě ony současně po svých rodičích zdědily i historický zájem, vlastenecké a náboženské citění a touhu dovědět se pravdu o původu rodu Kostomlatských, ať by rodovou tradici potvrdila či vyvrátila, bylo jen otázkou času, kdy podle zásad dědičnosti ob generaci se k otázce rodové souvislosti s rytíři Kostomlatskými vrátí. A tu se objevila možnost, že zájem nejmladšího vnuka Ferdinanda Kostomlatského o povolání historika při jeho vlasteneckém a historickém i náboženském přesvědčení dříve či později tuto otázku s plnou profesionální zodpovědností vyřeší. Tímto vnukem byl Jan Palach, posluchač historie na filosofické fakultě University Karlovy v Praze.

Rod Ferdinanda Kostomlatského 1849-1991

Ferdinand
* 1849, + 1922
Obříství, Chlumín
Růžena Velebilová

Naděje na pořízení genealogie Kostomlatských však byly zmařeny, když Jan Palach se rozhodl ukončit svůj mladý život, aby v nejtěžších letech našich novodobých dějin se stal, jako živoucí pochodeň dne 16. ledna 1969 burcuujícím mluvčím a svědomím národa.

Úkol, jak zodpovědět otázku, zda rod rytířů Kostomlatských a rod Ferdinanda Kostomlatského spolu genealogicky souvisejí a shromáždit podklady pro rodovou kroniku Kostomlatských, na sebe vzala autorka, ačkoliv povoláním projektantka-kreslička, na hony vzdálena oboru tak náročnému, jakým genealogie a historie beze sporu jsou. Sotva by byl proto splněn, kdyby v řadách Genealogické a heraldické společnosti v Praze nebyli nalezeni pomocníci

a odborníci, kteří by shovíavě zvážili rodové tradice rodu a pomohli mně při sepsání genealogie jednoho či dvou rodů Kostomlatských a při pořizení rodové kroniky. Úkol sice není doveden do konce, ale uznala jsem, že i v tomto stadiu může posloužit za ukázkou objektivního propojení občanské a šlechtické genealogie a za návod "jak na to jít" sine ira et studio, jak říkají naši učení přátelé.

8. Kostomlatští v Mnětěši a v Nové Vsi

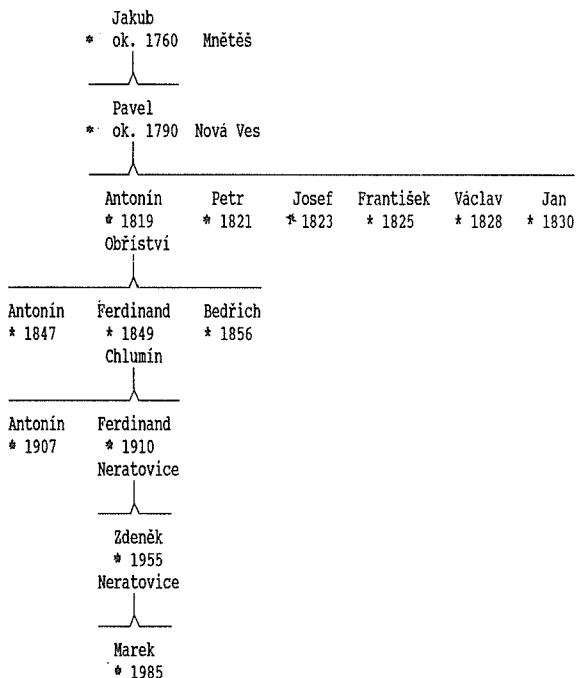
My všichni, kteří jsme zažili a přežili osudové období našich dějin zakončené 17. listopadem 1989, umíme ocenit, jaký význam pro naše předky před 200 lety měla zákonná opatření císaře Josefa II., kterými jim byla vrácena dotud odpíraná dvě lidská práva, svobodného náboženského vyznání, do té doby omezená monopolem katolické církve a svoboda zvolit si místo pobytu, do té doby v rámci nevolnictví nedovolená. Toleranční patent a patent o zrušení nevolnictví naprosto neměly za důsledek masové vystupování z katolické církve či masové stěhování ze šlechtických panství a statků. Případy konverze, zakládání evangelických sborů, tak působivě vyličená milčickým rychtářem Františkem Vavákem a migrace poddaných okamžitě po roce 1781 ze zákona umožněná, byly zpočátku nepočtené. Všichni genealogové však ze své zkušenosti znají nastalou dvoukolejnost a duplicitu matričních zápisů evangelických a katolických matrik a případy pohybu obyvatelstva a změn bydliště i povolání na zlomu 18. a 19. století.

Mezi ty, kteří využili dobrodiní zákonů o tolerování evangelického náboženství a o zrušení nevolnictví, patřil i rod Kostomlatských, do té doby řádných katolických poddaných knížete Ferdinanda z Lobkovic, vévody zaháňského (* 1724, + 1784) a jeho syna Josefa (* 1772, + 1816), prvního vévodu rodnického (r.1785 zaháňské vévodství prodal). Z lobkovické bohaté vsi Mnětěše, ležící přímo pod horou Řípem s kostelem sv. Jiří, kam i Kostomlatští farou patřili, se odstěhoval Pavel Kostomlatský roku 1822. Za nové bydliště si vybral Novou Ves, nejzápadnější obec císařského panství Brandýs nad Labem a stal se tedy poddaným císaře a českého krále Františka I. a od r.1835 jeho syna Ferdinanda V. Jeho zakoupení menšího selského statku čp.9 v Nové Vsi podle brandýských pozemkových knih zaregistroval autor dějin obcí okresu Brandýs nad Labem dr. Justin Průšek,2/ ale daleko podrobněji o jeho životě informují matriky děkanského úřadu v Kostelci nad Labem a evangelické fary v Libiši.3/

Evangelik sedlák Pavel Kostomlatský dal svým libišským farářem v letech 1825-1836 pokřtít čtyři syny a jednu dceru, které ovšem řádně zapsal do křestní matriky i kostelecký děkan s výslovným údajem, že křest provedl libišský pastor v chronologické řadě mezi ostatními katolickými křty: 8.6.1823 Josefa, 26.3.1825 Františka, 30.5.1828 Václava, 7.7.1830 Jana a 20.1.1836 Marii. Pečlivé záznamy v obou matrikách shodně uvádějí otce i matku děti, Annu dceru Matěje Jaury, chalupníka v čp.10 v Kostomlatech i dědečka dětí Jakuba Kostomlatského, chalupníka čp.30 v Mnětěši. Před příchodem do Nové Vsi měli manželé Kostomlatští již dva syny Antonína a Petra později v libišských matrikách jako děti Pavla a Anny Kostomlatské uvedené, když byly zapisovány v letech 1844-1854 již křty jejich dětí. Pozoruhodné na rodině sedláka Pavla Kostomlatského a Anny Jaurové byl dobrý zdravotní stav všech sedmi dětí a vysoký počil chlapců (šest ze sedmi dětí)

i celkem krátké meziporodové intervaly s výjimkou intervalu před narozením dcery Marie r.1836 (21, 38, 26 a 66 měsíců) a ovšem jistota, že všech sedm dětí dožilo dospělého věku. Libišští evangeličtí faráři totiž vedli v patrnosti i případy úmrtí dětí tím způsobem, že do křestního zápisu vepsali datum úmrtí a rubriku o datu narození lehce přeškrtnli - nevědomky tak ulehčili práci našim populacionistům a historickým demografům a ovšem i autorům. Tak na příklad u křtu Jana Kostomlatského, Pavlova nejmladšího syna dopsal libišský farář, že se oženil r.1854 v evangelickém sboru v Krabčicích a že zemřel 17.6.1900, aby tak dokumentoval lidský zájem o své členy evangelické komunity v Libiši.

Pavel Kostomlatský předal svůj půllánový statek v Nové Vsi mladšímu synovi Václavovi, žil tu v čp.9 nadále jako výměnkář, ale v roce 1855 se odstěhovali oba z Nové Vsi s manželkami a dětmi, podobně jako čtyři další synové Antonín, Petr, Josef a Jan a jistě i syn František. Novoveský domov Kostomlatských byl i osudovým místem dědečka sedmi dětí Pavla Kostomlatského a Anny Jaurové, když tu staříčky Matěj Jaura, mistr zednický z Kostomlat 4.8.1844 ve věku 86 let zemřel. I z tak časově omezeného období rodu Kostomlatských v Nové Vsi v letech 1823-54 lze snadno a přesvědčivě znoznornit další genealogii rodu až do současnosti.

9. Antonín Kostomlatský v Obríství a rok 1848

Po mnoha staletích přinesl rok 1848 všem našim předkům zákonnou možnost a právo získávat majetek, uplatňovat podnikavost a schopnosti, investovat vlastní nahromaděné finanční prostředky, zvolit si jakékoliv povolání a místo pobytu v rámci tehdejšího státu a požadovat od státu právní ochranu. Státní soudní a politické orgány a soudy zcela nahradily dosavadní vrchnostenské soudy a správy zrušených feudálních panství a statků a upravila se i kompetence městských magistrátů. Nový společenský řád nastolený v revolučním roce 1848 nebyl v řadě míst u nás tak převratný, jak by se zdálo. Příkladem jsou početné statky, jejichž majitelé dávno prohlédli nerentabilitu zemědělské výroby založené na bezohledném využívání robotní práce, dovolovali svým poddaným výkup z roboty a nebránili jejich zemědělskému i jinému podnikání. Kromě městských statků již před rokem 1800 tak začalo roztávat feudální panství na císařských, někdejších komorních rabstvích, na panstvích náboženského fondu a na panství pokrokových feudálních i občanských majitelů velkostatků. Mezi císařská panství bez panských dvorů a bez robot a bez tvrdé poddanské správy náležel i Brandýs nad Labem, kam patřila i Nová Ves, kde žil Pavel Kostomlatský se svou početnou rodinou a jistě i znalost uvolněných poddanských poměrů rozhodla o volbě Nové Vsi pro vybudování existence roku 1822.

V příznivých podmínkách tak již řadu let před rokem 1848 dostali synové Pavla Kostomlatského příležitost využít své schopnosti a uplatnit podnikavost. Druhorozený Petr s manželkou Kateřinou Černou z Liblic si v Nové vsi postavil nový dům čp.15 a v letech 1846-51 tu jako nový chalupník hospodařil. Jeho mladší bratr Josef se usadil jako majitel nevelkého domu čp.8 v Brandýse nad Labem a jako měšťan byl uváděn i povoláním handlíř, zůstal tu i s manželkou Annou Berglovou z města Lysá nad Labem, také jen několik let a po roce 1848 se odstěhoval. Zbylí synové Pavla Kostomlatského, bez výjimky věrni své evangelické víře, postupně také z Nové Vsi odešli a po roce 1854 již tu nikdo z rodu Kostomlatských nezůstal. Daleko nejlepším dokladem podnikavosti a sociální kapilarity středně zámožné selské evangelické rodiny před rokem 1848 se stal Antonín Kostomlatský, nejstarší syn Pavla Kostomlatského, narozený ještě v Mnětěši jako lobkovický poddaný panství Roudnice nad Labem, ženatý od 28.února 1843 s Annou Kejřovou z Hledsebe čp.10 na panství Nelahozeveském.

Antonín Kostomlatský začínal zřejmě se skrovnými finančními prostředky, při své svatbě je uváděn jako nájemce panské vinopalny v Obríství, a až později získal dům čp.34. Výběr Obríství, sousední obce Nové Vsi, kde žili jeho rodiče a bratři, nebyl nahodilý. Bylo střediskem nevelkého panství, jehož majitelem od r.1840 byl Josef Rohrbach, další z neurozených majitelů, který prodal statek zatím defeudalizovaný roku 1848 za 535 000 zlatých konvenční měny hraběti Josefu Trautmannsdorffovi (* 1788, + 1870), pánu velkostatku Lipnice v Čechách a vyslanci v Berlíně. Statek v Obríství bylo ideální místo pro mladého kupce Antonína Kostomlatského. Velkostatek byl bohatý, členěný do řady režijních výrobních odvětví (dvory, pivovar, mlýny, vinopalna atd.) a významný i svou polohou na obchodním spoji Praha-sever na přechodu přes řeku Labe s výnosnou celnicí od 16.století. Jeho současnou situaci právě shodou okolností v roce 1844 přesně popsál J.G.Sommer.4/

Úspěchy Antonína Kostomlatského v Obrěství, tak vhodně vyvoleném a do období řadu let trvající konjunktury, byly tedy společnou výslednicí prostředí, doby i osobních vlastností chudého příčinlivého selského synka, který si do začátku přinesl jen nevelkou finanční pomoc od svého otce, vázaného povinností k dalším pěti mladším synům. Zatím co hospodářské úspěchy Antonína Kostomlatského, kupce v Obrěství, se projeví až v pozdějších letech, růst jeho rodiny ilustrují příznivý růst domácnosti libižské matriky zcela přesvědčivě. Stejně jako u jeho otce Pavla, jsou narození jeho dětí evidována i v katolických i v evangelických matrikách. V letech 1843-1862 lze tak snadno rodinu manželů Antonína Kostomlatského a Anny Kejřové zachytit v genealogicky i demograficky optimální formě rodinného listu.

Rodinný list

otec: Antonín Kostomlatský, kupec, Obrěství čp.25,
svatba 26.2.1843

matka: Anna, dcera Josefa Kejře, Hleďsebe čp.10

děti:

1. pořadí	2. jméno,	3. datum *	4. datum +	5. poznámka
1.	Ferdinand	27. 2.1844	18.12.1848	dítě
2.	Marie	25.12.1845	29.10.1850	dítě
3.	Antonín	1.10.1847		Obrěství
4.	Ferdinand	22. 6.1849		Chlumín
5.	Bedřich	31. 8.1850	22.11.1853	dítě
6.	Rosalie	29.12.1851	13. 3.1853	dítě
7.	Amálie	6.12.1854		svatba
8.	Bedřich	26.10.1856		Neratovice
9.	Bohumil	14. 8.1859	20. 9.1859	dítě
10.	Jan	21. 6.1862	30. 6.1862	dítě

Na rozdíl od rodinného listu a demografického profilu rodiny Pavla Kostomlatského se jeví rodina jeho syna sice početnější (10 dětí proti 7 dětem), ale zato s větším podílem 60 % dětí zemřelých v mladém věku do 5 let, tedy s výslednou bilancí 4 dětí proti sedmi dospělých dětí Pavlových nižší. Podrobně lze z rodinného listu manželů Antonína a Anny Kostomlatských propočítat fertilitu rodičů a ukázat, že poslední dítě připadlo do 41 a 39 roku jejich věku. Porodový interval mezi jejich svatbou a narozením prvního dítěte činil 12 měsíců a průměrný meziporodový interval u prvního až desátého dítěte činil 24,4 měsíců a zřetelné prodlužování tohoto intervalu mladších dětí z 18,5 měsíců (1. až 6. dítě) na 31,5 měsíců (7. až 10. dítě).

Populační profil a propočty matričních údajů rodin Pavla, Antonína a Ferdinanda Kostomlatských vystihují přesvědčivě jejich aktivní přínos k populačnímu vývoji našeho národa v 19. a na začátku 20.století, když do ní přispěl 6 (Pavel), 4 (Antonín) a čtyřmi (Ferdinand) dospělými syny a dcerami. Po této stránce tři generace Kostomlatských přes odlišnost prostředí a povolání (sedlák, kupec, řezník) zapadají do populačního obrazu své doby. Propočty jejich demografických ukazatelů z matričních podkladů však popřely i argumentaci výběru křestního jména Ferdinand jako historickou reminiscenci na 17.století a výběr Obrěství jako

historizující návaznost na období 1615-18, kdy Jan Habart Kostomlatský z Vřesovic se svou manželkou byl spolujednatel Obříví. Výběr křestního jména pro prvorozeného syna mohl být výrazem loyality k panujícímu habsburskému rodu a k Ferdinandovi V., tehdejšímu českému králi a císaři, k někdejšímu knížeti Ferdinandovi Lobkovici na Roudnici nad Labem či k Ferdinandovi Trautmannsdorffovi na Lipnici a pak na Obříví. Také přestěhování Antonína Kostomlatského z Nové Vsi do Obříví nebylo výsledkem historizujícího návratu, ale praktické úvahy o hospodářské prosperitě. Také totožnost příjmení "Kostomlatský" s příjmením rytířů z rodu Kostomlatských z Vřesovic je téměř vyloučena, protože rytířský rod si vyvolil své příjmení podle hradu Kostomlaty pod Milešovkou, kdežto Kostomlatští ve vsi Mnětěši nejspíše byli pojmenováni podle vsi Kostomlaty pod Řípem, kde nikdy nebylo šlechtické sídlo a které měly s Mnětěší společnou příslušnost k Roudnici nad Labem a tedy snadnou migrační spádovost a označení "z Kostomlat", "Kostomlatský" pro jeho předchozí bydliště, Kostomlaty pod Řípem. Tím ovšem závažnější je zjištění a analýza zbylých pramenů, vylučující či připouštějící genealogickou souvislost Kostomlatských mezi rokem 1650 a 1750, což je úloha a úkol nad jiné těžký.

Poznámky

- 1/ Ivan Hlaváček, Jaroslav Kašpar - Rostislav Nový:
Základy pomocných věd pro historiky.
Učební texty vysokých škol,
Universita Karlova v Praze, fakulta filosofická.
Praha 1967, s.90-91
- 2/ J.V.Průšek: Brandejs nad Labem, I. a III. díl
- 3/ Státní oblastní archiv Praha,
Sbírka matrik, evangelická fara Libiř,
řím.-katolická fara Kostelec nad Labem
- 4/ J.G.Sommer: Das Königreich Böhmen, statistisch,
topographisch dargestellt. XII, Prag 1844, S.281-285

**NA OBRANU CTI
VOJTĚCHA RYT. KRÁLE Z DOBRÉ VODY**

Dr. Ing. Václav Elznic

Ve "Sborníku příspěvků II. setkání genealogů a heraldiků v Ostravě 15 až 16. října 1983" vyšel na str. 17-21 polemický článek PhDr. Jaroslava Honce (nadále jen autora) nazvaný "Falešný rytíř, heraldik a sfragistik Vojtěch Král (* 20. 4. 1844, + 6. 7. 1913)" v jehož začátku (celkem 296 tiskových řádcích) shrnuje vcelku známou genealogii rodu Králů z Dobré Vody (nadále z D.V.) vyhýbaje se označení rytířů. V podstatě jde o interpretovanou kompilaci prací Aug. Sedláčka, Ant. Rybičky, Tom. Bilka a současníka Romana Procházky). Z tohoto důvodu není k autorově textu nijakých připomínek. Po neúplném výčtu prvních Králů z D.V. se autor soustředil na posledního rytíře Jana Krále z D.V. z doby před- a pobělohorské a jeho dcer. Možná, že čtenáři by lépe vyhovoval obsažnější rodokmen Dobřenského (1) ve Státním ústředním archivu v Praze, dosud nepublikovaném a proto jej zde uvádíme:

1478 Jan Král

Jan 1505 na Dobré Vodě	Václav 1505 na Dobré Vodě	Dorota + 1505 manž. Jindřich Přepyský z Rychmburka

Hynek 1534-42 na Dobré Vodě + 1554 manž. Elška z Chodče. 1535	Mikuláš 1543-65 na Dobré Vodě a Vyželci + asi r. 1587	Jiřík 1541-66 na Dobré Vodě (+ asi r. 1566) 1. manž. Kateřina Krupá z Probluze, 1544-57 2. manž. Afra z Němčího 1567

Anička 1562 Kateřina 1562

Václav 1554 na Dobré Vodě 1557 na Černinách 1563 na Chlumu	Jan 1554 na Dobré Vodě

Jan
1591-1620
na Dobré Vodě, Chlumu, Vyželci, Lužanech a Dolním Plotišti
1621 odsouzen
1636 konfiskován
+ asi 1635

1. manž. Kateřina z Ronovce, 1595. 1608.
2. manž. Alena Kateřina Litická z Šonova, 1624-1630

Syn: Václav 1616 na Dobré Vodě atd. + asi 1629-34

Dcery: Beatrix M: 1.manž. Oldřich Hovora Sudkovský z Hendersdorfu
2.manž. Václav Jeník Zásadský z Gemsendorfu

Magdalena: provd. za Egnara z Kosmáčova (snad Adama)

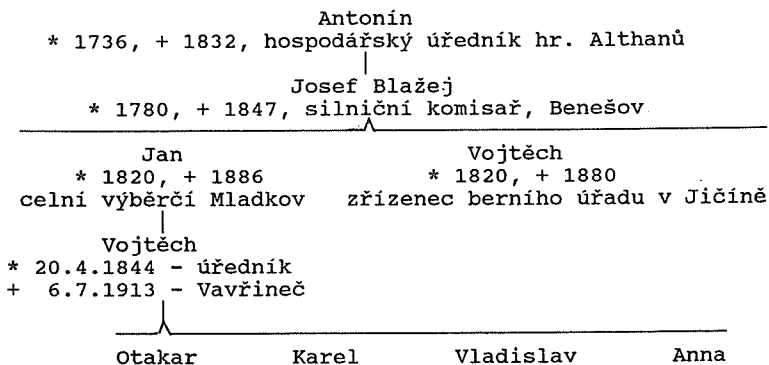
Justina: 1635 na Dobré Vodě a Chlumu:
1.manž. Jan Litický z Šonova odd.1630, + 1635
2.manž. Popel N. N.

Johanna: 1635 na Dobré Vodě a Chlumu, provd. 1644
1.manž. Maxmilián Černovský z Černovic
2.manž. Jan Štěpán Bělský z Klenešova

Alena: 1635 na Dobré Vodě a Chlumu
1.manž. Stařimský z Libštejna
2.manž. Mirek ze Solopysk

Ale ještě před nimi registroval Dobřenský v roce 1337 Ješka a Zdeňku z D.V., provdanou za Dobeše z Rakova, a k roku 1415 Mladotu, Zdislava a Bartoloměje z D.V., všechny jako staročeské vladky.

V druhé části článku "Poddaní Králové na Opočensku" již J. Honc upírá další posloupnost rytířů Králů z D.V. Ve své kompilaci správně podotýká, že Aug. Sedláček r.1900 upustil od svého přesvědčení o vyměření rytířů Králů z D.V. v Plotišti r.1635 uveřejněném r.1887, a že přímo označil prvního třebenovického mlynáře Václava Krále ((+ 1671) za jejich pokračovatele (2). Svě protidůvody však autor neuvádí. Ant. Rybičkoví zase vytyká jeho naivní víru v práci katolického kněze a spisovatele Josefa Mirovita Krále (3), podle něhož staročeský vladký rod Králů z D.V. žije i nadále. Uvedenou 2. část svého článku končí autor tabulkou rodokmenu poddaných (?) Králů na Opočensku od r.1620 vzpomínaným mlynářem Václavem Králem až po Vojtěcha (* 1844), vesměs bez predikátů. Závěr tabulky, který nás nejvíc zajímá, neboť je v něm řada chyb, zní takto (str.19):

Počínaje Josefem Ignácem Blažejem je závěr tabulky plný omylů a prázdných míst jen proto, že údaje dosud v literatuře publikovány nebyly a autor po nich nepátral. Proto nyní doplňují údaje jeho děda a otce. A nejsem si ani jist, zda praděd jako hospodářský úředník je totožný s tím, který je uveden v oddacím zápise jeho syna v lednu 1804 jako c.k. poštmistra ve věku 64 let, měl-li se narodit r.1736. Pak je těžko pochopitelné, že by v tak vysokém věku měnil své zajištěné postavení. Pro autora budiž omluvou, že příliš spoléhal na věhlas a vědeckou autoritu Aug. Sedláčka, když celou tabulku velmi zkráceného rodokmenu Králů z D.V. převzal beze zbytku z Ottova slovníku naučného (2) a to i se závěrečnou chybou synů Vojtěcha Krále z D.V., neboť Karel Vladislav je jedna a táž osoba, dcera je Anna Ludmila, a ostatní tři dcery nejsou uvedeny vůbec, protože je neznal.

Chybou autora však bylo, že v celém článku interpretoval jen cizí práce, neboť jak sám přiznává v poznámce č.16 na str.21 "že... za vyhledávání, sdělení a kritické posouzení je díky vázán zaměstnanci (jméno je uvedeno, pozn.) ze Státního oblastního archivu v Zámrsku". Tím měl na mysli zejména matriční zápis o křtu Vojtěcha Krále rytíře z Dobré Vody, který byl podnětem causa "falešného rytíře".

Děd Vojtěcha Krále ryt. z Dobré Vody, Josef Ignác Blažej

Tento přímý potomek Králův má z hlediska dědičnosti predikátu "z Dobré Vody" zásadní význam. V první řadě je nutné uvedené data narození a úmrtí Josefa Ignáce Blažeje (1780 a 1847) označit za smyšlená. Ani autor ani prof. Aug. Sedláček zřejmě neznali oddací zápis v matrice řím.kat. farního úřadu v Petrohradě (okres Podbořany) pro obec Chlumčany L 116/4 - fol.130 ze dne 21.ledna 1804. Podle tohoto zápisu:

Král Josef z Dobré Vody,
27 letý syn pana Antonína Krále c.k. poštmistra
a obyvatele v Štokách (Stöcken) v Čáslavském kraji,
bydlící ve Vinoři, byl toho dne oddán s Marií Anno Kateřinou,
25 letou pozůstalou dcerou po Tomáši Illkovi,
bývalému obyvatele ve Vinoři.

Mimořádným cenným pramenem pro genealoga je fond ZP (Zemské právo - Landesrecht), v daném případě "Registrační skupina testamentů šlechtických (vč. svobodníků) a duchovních osob. (4) Podle křestního listu Vojtěcha Krále z D.V. (5) a citovaných testamentů, mezi kterými je i pozůstalostní řízení Josefa Ignáce Blažeje (6) známe všechny členy jeho rodiny. Dodatky z jiných pramenů (zejména matrik) tu uvádíme v závorkách.

Josef (Ignác Blažej) Král z Dobré Vody,
cestmistr v Pořiči n. Sázavou,
(*1777), + 19.2.1846 (75 letý) v Benešově,
(manželka Marie Anna Kateřina roz.Illková,
* asi 1872, + 11.3.1871 stářím v Benešově (94 letá),
oddaná 21.1.1804 v Petrohradě.

Pozůstalí:

manželka: Kateřina

synové: František, respicient v Dobříši, (* 2.12.1804 Vinoř),
Pavel, diurnista v Benešově, + 23.2.1881 (70 let),
Leopold, c.k. vrchní finanční dozorce (viz dále),
Jan (Josef), * 3.5.1817 (viz dále),
Vojtěch, * 28.6.1819 (viz dále),
Ernest Alois * 14.4.1821 (viz matr. č.9 Benešov);

dcery: Josefina (Anna) Eleonora,
* 3.2.1809 v Praze (sv. Mikuláš)
+ 28.9.1864 v Benešově, svobodná,
Marie (Teresie),
* 15.11.1812 v Poříčí n. Sázavou
+ 16. 1.1872 podle matr. Benešov,
Anna - bez dalších skutečností;

sirotek: Vincenc (křtěn Vavřinec Eduard),
* 4.4.1823 Benešov

Poznámka

Z uvedeného je zřejmý omyl v autorově tabulce,
podle které jsou Jan a Vojtěch dvojčata,
narozená r.1820.

Otec Vojtěcha Krále rytíře z Dobré Vody, Jan Josef

Jan Josef Král ryt. z Dobré Vody,
* 3.5.1817 v Poříčí nad Sázavou (panství Konopiště),
r.1849 magistrátní diurnista v Praze,
pak respicient finanční stráže v Mladkově,
syn Josefa Ignáce Blažeje Krále z Dobré Vody
a Kateřiny Illkové roz. Krausové, + 5.5.1886 v Benešově

1. manželka - Anna Marie Teresie Gáblerová,
dcera Františka Gáblera, kancelisty v Benešově
a Teresie Wernerové z Meziboru (7)
+ 26.1.1845 v Mladkově (8)

děti: Jan, * 8.2.1842 - Mladkov,
Vojtěch, * 20.4.1844 - Mladkov,

2. manželka - Teresie Alžběta Pokorná,
* 15.3.1819 v Zákupech (Reichstadt),
dcera Františka Pokorného, justiciára
a Rozálie roz. Marschnerové z Buštěhradu,
odd. 19.2.1849 v Praze (sv. Jindřich), 29 letá

děti: Antonie Anna Aloisie, * 24. 6.1849 (sv. Vojtěch)
Rudolf Antonín, * 31.12.1851 (sv. Štěpán)
Julius, * 15. 3.1857 v Milevsku,
oddán 14.5.1888 v Písku
s Marií Skalickou
Anna Teresie Julie, * 6.12.1853 (sv. Štěpán)

Až potud bylo možné vystopovat přímé předky hlavního protagonisty předloženého pojednání, Vojtěch ryt. Krále z Dobré Vody, který v necelém roce svého věku osířel a byl v péči babičky Anny Teresie Gáblerové až do r.1856, kdy ukončil 3.třídou hlavní (později měšťanské) školy v Benešově, kdy o něj převzal péči jeho otec spolu s nevlastní matkou Teresíí Alžbětou roz. Pokornou v Praze. A tak přibyl do rodiny s dalšími čtyřmi sourozenci. Jeho osudy známe jen z roztroušených zpráv, často zkreslených a neúplných. Proto se pokusíme zde je poněkud doplnit a upřesnit.

Vojtěch rytíř Král z Dobré Vody,

syn Jana Josefa Krále z D.V. a Anny Marie Teresie Gáblerové, * 20.4.1844 v Mladkově (5) okr. Žamberk, diurnista v Benešově, v Praze od r.1878 jako pomocný úředník král. zemského výboru, od r.1894 oficiál tamtéž. Jako vdovec byl 31.května 1912 penzionován, + 6.7.1913 ve 4 hod. odp. ve Vavřinci čp.9 (okr. Mělník) u syna Karla Vladislava. Diagnóza: Marasmus-senil. - sešlost věkem. Manželka Anna Marie Englová * 15.8.1852 v Benešově, dcera diurnisty Prokopa Engla a Ludmily roz. Peštové.

Děti:

Ottakar Karel,	* 5. 9.1874 v Benešově (od r.1921 ve Vavřinci)
Karel Vladislav,	* 20.12.1875 v Benešově - rytíř Král z D.V.
Josefina,	* asi 1876
Marie,	* asi 1878
Rosina,	* asi 1880
Anna Ludmila	* 24. 9.1879 v Praze (P. Marie Vítězná)

I když jsem některé údaje z jeho života již dříve popsal, stojí tu za jejich poznamenání, (9). Ve své svědecké výpovědi (10) uvedl, že absolvoval reálku s maturitou, mluví česky a německy, částečně francouzsky. Byl kadetem myslivcem u 18.praporu myslivců, zúčastnil se války ve Šlésviku a r. 1866 proti Prusku. Do Prahy přišel r.1878 a studoval zde soukromě archeologii a speciálně heraldiku a sfragistiku. Jako znamenitý kreslíř ilustroval část Hradů a zámků Aug. Sedláčka. Dekretem z 10.4.1894 č.18589 je oficiálem Zemského výboru v Praze. Má ročního platu 1.800 korun a plus 400 korun příbytečného (kvartýrgeldu). Má tři dcery ve věku 21 až 25 let, požívající dříve šlechtické nadace:

Josefa - z nadace Schönkirchenské
od 8.12.1887 do 30.9.1894 obdržela 4.200 K
(552 korun ročně).
Marie - z téže nadace od 1.5.1889 do 21.6.1896, 3.942 korun.
Rosina - nejmladší, z nadace Švihovské
od 1.1.1890 do 20.9.1892 obdržela celkem 1.466 korun.

Neuvedl zde (nevíme proč) Annu Ludmilu * 1879, ani dva syny:
Ottakara Karla - * 1874,
Karla Vladislava - * 1875, který pobíral plné stipendium
Strakovy akademie od r.1890 (11).

Pro úplnost ještě uvádíme, že dům čp.9 ve Vavřinci ve kterém Vojtěch Král z D.V. zemřel, patřil od 30.7.1903 jeho příbuzným: Josefu Královi (* 6.2.1873 v Žabovřeskách, okr. Roudnice) a jeho manželce Anně (* 25.5.1882 v Hostíní, okr. Mělník). Byli oddáni 14.7.1903 v Liblicích. V dražbě 9.4.1910 byl dům prodán Dr. Al. Balíkovi, který jej 19.2.1914 prodal Frant. Králově

z D.V., manželce Karla Vladislava Krále z D.V.
Ta jej prodala teprve 15.1.1925 Františku Rohličkovi (12).

Mezitím vypukla r.1902 v Praze rozsáhlá padělatelská aféra ve věcech rehabilitačních. Skupina tzv. "genealogů" (Al. Müller, JUDR. Ant. Šlechta, Josef Mejtský, Jan Vašák, JUDR. Ant. Růžek, Adolf Řídký a jejich předchůdce Kristian Brückner) využívala procedurálních neznalostí svých klientů a potencionálních uchazečů o rehabilitaci zděděného šlechtictví, a za nemalé částky 5.000 až 40.000 korun obstarávali potřebné doklady. (13) A co nebylo možno nalézt, vynalezli sami. Vyšetřující soudce dr. Emerich Polák tak objevil celkem 401 fals a padělků v matrikách, městských knihách, zemských, dvorských a svobodnických knihách apod.

Mezi ně se zcela nevinně dostal i Vojtěch Král z D.V., když (nevíme proč) zaslal Zemskému trestnímu soudu v Praze dopis, ve kterém líčil zoufalou situaci manželky prvního obviněného, ryt. Aloise Müllera z Mildenberku. Na závěr dopisu "prosím, abych nebyl vyzrazen" soud nepřihlédl, a důsledek toho byl, že postižený obvinil Vojtěch Krále z D.V. z padělání veřejných listin. Na základě tohoto zlomyslného obvinění vénoval vyšetřující soudce Královi mimořádnou pozornost. Když sám nemohl ničeho najít, zaslal na nejrůznější místa (okresní soudy, městské a jiné úřady, zejména fary) litograficky rozmnožený oběžník (důvěrný) s žádostí o protokolární vyšetření, neboť "Král steht in Verdacht in einigen Fallen die bezügliche Eintragungen gefälscht zu haben", čili, že Král je podezřelý z padělání zanášek či vpisů do veřejných listin, resp. z jejich zfalšování. Nadarmo, nenašlo se nic. Řízení bylo proto zastaveno.

Vyšetřující soudce však nemínil pustit z rukou očekávanou kořist, a proto na podkladě při domovní prohlídce nalezených známých a nevyřizovaných jednáních se zájemci, vykonstruoval nové obvinění pro podvod. Král se však mezitím s částí postižených vyrovnal, část jich se náhrady zřekla a proto se k trestnímu řízení nepřipojila. Na základě důkazu, že obviněný měl v slíbeném směru poctivý úmysl pracovat, přičemž nikdy nebyla smluvena lhůta, byl při porotním líčení 29.1.1902 obvinění zproštěn. (14). To byl pouhý rok po vydání jeho proslulé HERALDIKY. (15). Tím však ještě neskončila pátrací činnost vyšetřujícího soudce, neboť ještě 28.10.1902 sdělilo presidium Státního zastupitelství zemskému trestnímu soudu na jeho notu z 11. října, že podle oznámení min. vnitra nebyly tam nalezeny žádné doklady o rehabilitaci Králů, ale ani zmínky nebylo o nich ve vlastní registratuře státního zastupitelství. (16). Jak uvidíme v následujícím zdůvodnění, jediným důvodem k tomu bylo uznání dědických nároků na nerozlučitelnost šlechtického titulu s predikátem z doby předbělohorské, kdy vládkové se stávali rytíři bez zvláštní nobilitace.

Tak např. Bernard Elsnic z Elznic nikdy ani on, ani jeho předkové nebyli v čechách nobilitováni jako rytíři, ani jako takoví se nepsali. A přesto byl roku 1596 a poté znovu 1599 a 1613 zvolen na zemském sněmu hejtmanem kraje Slánského a dokonce 1607 byl zvolen podle artikulů na sněmu obecném na hrade Pražském reálátorem sněmu stavu rytířského. (17). I při neuzívání titulu "rytířů" byl jeho potomek přesně po 200 letech, t.j. 3.3.1796 Antonín Elsnic z Elznic jmenován cis. dekretem generálmajorem, a současně povýšen jako baron do stavu svob. pánů.

Spor o šlechtictví Vojtěcha ryt. Krále z Dobré Vody

K 296 tiskovým řádkům kompilace retrospektivního pohledu do staré historie Králů z Dobré Vody připojil autor v závěru inkriminovaného článku o falešném rytíři (ale při striktním výkladu jeho titulu i o falešném heraldikovi a sfragistiku) Vojtěchu Královi (bez predikátu) i 218 tisk. řádků 3.kapitoly o "zásluhách a omylech Vojtěcha Krále v letech 1894-1900". Ale i ty jsou pouhou kompilací zveřejněných pojednáních o této době, a proto ani k nim není třeba zvláštních poznámek nebo připomínek. Byly psány jeho současníky, příznivci i odpůrci z řad Společnosti přátel starožitností českých, se kterou se Král r.1900 rozešel. Nikde však nenalezneme oporu v názoru, že by právě jeho šlechtický titul s predikátem byly příčinou neshod. Pouhých 31 řádků věnoval autor vlastnímu tématu falešného rytířství, hlásaného v titulu jeho článku. Odtud přejímáme jeho text:

"Oba synové Antonína Krále, Jan v Mladkově a Vojtěch v Jičíně se spokojili s tím, že ke svému Král připojili ještě predikát "z Dobré Vody - von Dobrawoda", ale nepokusili se o prosazení právních nároků na rytířský titul. V německém zápisu z r.1844 o křtu Vojtěcha Krále, syna Jana Krále, se proto uvádí otec jako "Král Johann Joseph von Dobrawoda" a v zápise o svatbě stejnojmenného Vojtěchova strýce r.1851 se ženich uvádí jako "Král Adalbert von Dobrawoda". Další text je jen volná úvaha.

V první řadě není pravda, že oba synové Antonína Krále Jan a Vojtěch, se spokojili s tím, že ke svému jménu Král připojili predikát "z Dobré Vody". Oba jmenovaní byli totiž synové Josefa Ignáce Blažeje Krále z Dobré Vody, nikoliv Antonína. Za druhé, nic ke svému nepřipojili, což by ostatně samo o sobě byl trestní čin, kterého by se museli dopustit při svém křtu dva dny po svém narození, což je naivní a současně nesmyslná představa. Dále není pravdivé autorovo tvrzení, že v německém zápise z r.1844 o křtu Vojtěcha, syna Jana Krále se uvádí otec jako "Král Johann Joseph von Dobrawoda", když v jeho křestním listě (Taufschein) pořízeného r.1902 pro Zemský trestní soud "ex offio" zde reproduktovaného, čteme jasně jméno otce jako rytíře Krále z Dobré Vody.

Přesto, že z poznámky č.16 dříve uvedené musíme dedukovat, že originál křestního zápisu nikdy neviděl, uvádí svou domněnku, že v tomto matričním zápise bylo na faře v Mladkově v nestřeženém okamžiku zpaděláno (ač by se jednalo o falšování, nikoliv padělek) jméno otce a mezi slova "Johan Joseph Král a mezi slova "von Dobrawoda" bylo naivně vepsáno "Ritter". (18).

Víme bezpečně, že vyšetřující soudce rehabilitačních fals nebyl nijak Královi nakloněn, neboť když se mu nepodařilo dokázat Vojtěchu Královi z D.V. žádné falzum, dostal jej obratnou manipulací před porotní soud, a opět bezúspěšně. Přesto zastavil vyhledávací řízení proti němu, když si dříve nechal zaslat z farního úřadu v Mladkově jeho křestní list. Jako zkušený právník znal velmi dobře staré české právo, podle kterého titul vладыky byl synonymem rytíře, šlechtického titulu nerozlučně spjatého s predikátem, a naopak.

Až do dvanáctého a často až do 13.století neměli šlechticové rodového označení (např. Hermanus filius Marquardi r.1171), z něhož by byla zřejmá rodová posloupnost. Ale již 12.stol. dávala šlechta podle německého vzoru jména svým hradům a odtud se pak psala, např. Záviš z Falkenštejna, Vok z Rožmberka a pod. Před-

ložka "z" nebo "von" se stala charakteristickou známkou šlechtictví jako predikát, který mohl a směl používat a psát jen držitel zboží zpupného t.j. svobodného a dědičného, jako hradu, zemanské tvrže, ale i méně majetní vladkyové podle vsí, ve které měli své poplužní dvory. Tato šlechta se nazývala šlechtou prvotní, na rozdíl od později vzniklé šlechty diplomové, t.j. takové, která vznikla na základě diplomu uděleného císařem. Prvotní šlechtou byli i Králové z Dobré vody.

Když ve 14. až 15. století přijímala šlechta i německé tituly (rytiře, barona, hraběte atd.), prvotní šlechta bez jakékoliv nobilitace, stal se šlechtický titul s predikátem titulem po předcích zděděným, jak jsme se dříve zmínili v případě Bernarda Elsnice z Elsnic a později se zmíníme o případě pana Boreše z Oseka z 15. století. Ze stejných důvodů nebyli ani Králové z Dobré Vody nobilitováni, tím méně renobilitováni.

Konečně i v patentu Marie Teresie z 31.5.1766 se uvádí, že se přiznává zděděné šlechtictví probantovi, dokáže-li, že aspoň jeden jeho předek byl šlechticem, ale, což je důležité, že průkaz šlechtictví a rytířské stejnorodosti není při nobilitačním řízení třeba u rodů notoricky prastarých. Významným mezníkem v šlechtických záležitostech byl i tzv. renobilitační dekret dvorní komory z 12. října 1840 č. 5592, podle kterého potomci zanechaného, zopomenutého nebo jinak pomínulého šlechtictví svého rodu a vydání nového diplomu. Ale ani to se nedotýkalo Králů, rytířů z Dobré Vody, neboť až do r. 1918 prokazatelně užívali svůj predikát, třeba že se často (ale ne vždy) titul rytířů pomíjeli. Dálo se tak převážně z důvodů zchudnutí, aby ušli posměchu sousedů a spoluobčanů.

Důkazů šlechtictví Králů z Dobré Vody je i v minulém století mnoho, jen autor "falešného rytíře" je buď neznal, nebo znát nechtěl. Kromě zmíněného fondu šlechtických pozůstalostí (4,6) to jsou nadační šlechtická místa, k jejichž obsazování byl nutný (bezpodmínečně) souhlas císaře. Tak např. podáním návrhu ministerstva vnitra císaři byly doporučeny k přijetí Schönkirchenské nadace dne 17.1.1889 Laura svob. paní Tunklová a Marie Králová z Dobré Vody, neboť "... sie gehören zwar väterlicherseits den alten böhmischen Herrn resp. Ritterstande an... sind jedoch der Mutter nach von bürgerlicher Herkunft."

Zde potvrzuje ministerstvo vnitra staročeský rytířský stav Marii Králové z Dobré Vody, i když je její matka občanského původu. (19). A císař na též se spíše potvrdil vlastnoručně svůj souhlas 25.1.1889. Také před tím byla stejným způsobem přijata do této nadace na doporučení ministerstva vnitra z 26.10.1887 Josefa Králová z D. V. jako jediná z 12 uchazeček (z toho 1 hraběnka, 4 svobodné paní - baronky, a 6 šlechticů. Těmito akty potvrzuje císař sám rytířský stav obou dcer Vojtěcha Krále z Dobré Vody. (20).

Nejvyššího císařského rozhodnutí bylo samozřejmě třeba i pro přijetí nadace hrab. Václava Adama Straky (+ 1769). Pokud máme záznamy, byli to mezi jinými i (11), fol. 170):

Friedrich rytíř Král z Dobré Vody	(nejvyš. rozhod. z 15.3.1887)
Karel Vladislav rytíř z Dobré Vody	(" " z 3.9.1890)
Robert Král z Dobré Vody	(" " z 3.7.1891)
Ottakar Král z Dobré Vody	(" " z 17.7.1901)
Edmund Král z D.V. z Modřiče v Bosně, v akademii	(1913 - 1917)
Karel Král z D.V. * 8.10.1901 v Benešově	(1914 - 1920)
Gustav Král z D.V. * 22.10.1903 ve Vys. Mýtě	do r.1922)

V různých místech král. Českého by byl autor nalezl desítky Králů z Dobré Vody nejen s predikátem, ale i s šlechtickým titulem, které uvádím z části (1) a zčásti je doplňuji. Např.:

František Josef Král, uroz. pán, * asi r.1666,
+ 26.1.1738 v Praze (sv.Štěpán),
pohřben do krypty
v kapli sv. Longína u oltáře.
Zemřel ve věku 71 let.

Jan Rudolf Král, urozený pan (v matrice nar. u sv. Vojtěcha zapsán bez predikátu) a manželka Anna N.N.
křtili tamtéž dceru svoji Marii Sofii 27.8.1681.

Karel Král z Dobré Vody zemřel 9.3.1882 v Praze (sv. Havel).

Quido Král z D.V. * asi 1762, r.1808 kontrolor právováreč. domů,
později úředník Bankovní důchodové správy,
+ 29.4.1837 (74 letý) v Praze III.

1. manž. Kateřina N.N.,
* asi 1752, + 2.12.1813 (sv. Mikuláš) 61 letá,
2. manž. Elisabeta roz. Máchová, bezdětná.

Děti: Quido, * asi 1789 (r.1813 jako 24 letý kadet c.k. praporu polních myslivců), + 1.6.1837 (u Milosrdných bratří v Praze), svobodný.
Karolina, * asi 1797, v r. 1813 byla 16 letá.

Ve fondu ZP (Zemské právo) sign. V 2351 na str.2 se nachází věta:
"Podle výpovědi vdovy je diplom v rukou dědiců po strýci zemř." což pravděpodobně usnadnilo práci vyšetřujícímu soudci. (22)

Karel Král z D.V. * asi 1846, c.k. svobodník,
+ 10.8.1870 v Josefově
(matr. 75. pěšího pluku).

František Král z D.V., * 2.12.1804 Vinoř u Prahy,
respicient fin. stráže,
syn cestmistra Josefa Ignáce Blažeje Krále z D.V.,
manželka Anna Mašková,
dcera Antonína Maška nadlesního z Načeradce
a Anny Zemanové z Olbramovic,
synové: Gustav Adolf, * 2.5.1842,
Karel Boromejský, * 25.10.1844, oba v Dobříši.

František Král z D.V., syn Václava Krále, poklasného z Vyšerovic
a Veroniky N.N.,
manželka Anna Mašková dcera Matěje M.
rybáře z Kostelce a Anny roz. Kaplanové z Koloděj,
* asi 1810, + 6.4.1869 v Praze.
Děti: František Serafín (viz dále),
Vilém * asi r. 1837,
+ 24.12.1851 (14 letý) utopením v Benešově,
Jan * 8. 8.1839 v Dobřichově.
Otec c.k. vrchní dozorce stráže.

František Král z D.V., syn předchozího,
úředník zemského výboru v Praze, r.1882 kavárník,
byl oddán 18.6.1871 ve Vídni (Maria Hilferstrasse)
s Marií Kriegerovou,
dcerou Friedr. K. a Rosiny Hauptaufové.

Děti: Karel Vel., * 18.2.1882 (sv. Havel), + 9.3.1882,
Emilie Friedr. Jos. * 11.4.1872 (P. Marie Sněžné),
Friedr. František Jos. * 10.7.1873 tamtéž,
Hugo * 1.4.1883 na Smíchově,
odd. s Annou Freitagovou ve Vídni, 22.4.1914.

Vojtěch Král z D.V., syn Josefa Ignáce Blažeje
a Kateřiny roz. Illkové
* 28.6.1819 v Poříčí nad Sázavou,
sluha důchodní správy v Jičíně,
odd. 16.6.1851 v Trutnově s Anežkou Grussovou,
dcerou Ondřeje G. a Alžběty Deinertové.
Dcera M. Albína * 24.11.1881 v Jičíně.

Karel Vladislav z D.V., * 20.12.1875 v Benešově, právník,
1. manž. Anna Brožová odd. 1.2.1910 na Smíchově,
2. manž. Františka Fikarová odd. 29.9.1913 v Cerkvicích.
Od 3.10.1924 příslušeli do Jelenic (osada Vavřinec).

Julius Král rytíř z D.V., * 13.3.1857 v Milevsku,
jako 31 letý notářský písař v Benešově
(později policejní strážník),
byl oddán 14.5.1888 v Písku s Marií Skalickou,
dcerou Augustina S. a Magd. Böhmové z Chebu.
Děti nar. v Benešově: Marie * 1891, + 2.12.1891,
Ottakar * 5.5.1889,
Karel * 8.10.1901
oba stipendisté Strakovy akademie

Leopold Král z D.V., * asi 1810,
vrchní dozorce finanční stráže v Prachaticích,
který s manž. Anastasií Frintovou z Vrchlabí měl 3 děti:
Ludviku * 5.6.1836 - Vrchlabí,
Henriettu * 1842 - + 2.3.1843 v Praze (sv. Tomáš),
Viktorin * 27.9.1840 v Prachaticích.

Viktorin Král z D.V., syn Leopolda Krále z D.V.,
policejní inspektor a později policejní rada v Praze,
byl odd. 19.5.1868 u sv. Vojtěcha s Julií Šafaříkovou.
Měli 10 dětí narozených v Praze.

Justina * 25.12.1868,
Viktorin Leopold Jindřich * 2. 1.1870 (sv. Mikuláš),
poštovní oficiál,
+ 4. 8.1909,
Vilém * 14. 3.1872 (sv. Štěpán),
+ 30.11.1875 (sv. Trojice),
Marie * 11. 7.1873,
František Xaver * 15.12.1874 (sv. Štěpán)
+ 11. 6.1875 (sv. Trojice),
Matylda Emm. * 21. 3.1876 (sv. Štěpán),
+ 12.12.1876 - tamtéž -
Leopoldina Joh. * 27.11.1877 (sv. Trojice),
Robert Karel Arnošt * 31. 5.1879 (sv. Trojice)

Gustav Král z D.V., úředník okresního soudu ve Vysokém Mýtě,
syn Gustava Krále z D.V., c.k. berního z Vys. Mýta
a Marie roz. Štanclové * 6.7.1865 tamtéž,
a zde byl odd. 8.1.1903 s Ant. Kuhnovou,
* 25.2.1879 v Chrudimí,
dcerou Antonína K. a Frant. Nebeské z Dašic.
Jejich syn Gustav * 22.10.1903 ve Vysokém Mýtě,
stipendista Strakovy akademie.

Antonín Král z D.V., královský dílenský výběrčí
byl vdovcem po Teresii manželce své,
která zemř. 21.4.1816 ve Štokách (Stöcken)
oba nar. kolem r.1740. Pozůstali:
Antonie * asi 1774,
odd. 6.2.1804 v Štokách
s chirurgem Ant. Brüllem z Horní Cerekve,
Josef byl dílovedoucí v Poříčí,
Amalie prov. Schotmanová v Bejkovicích (Louňovice),
Josefa Anna - svob. a Ernest majitel dvora v Kothofu.(23)
Matka zemřela v 74 letech na TBC.

Zdá se, že Aug. Sedláček mnohé z nich znal a proto měl mnoho důvodů k tomu, aby (podle autora)... "přímo označil prvního mlynáře (z opočenského linie) za člena rodu Králů tak, že ... "dalším předkem Králů byl Václav (+1671), jenž držel mlýn v Třeběchovicích". Autor tuto verzi odmítá, podezíraje Jana a Vojtěcha Krále, že teprve oni připojili ke svému jménu Král ještě predikát "z Dobré Vody", nemluvě o údajném vpisu slova "Ritter" v křestním zápise Vojtěcha Krále z D.V.

Ať je tomu tak nebo jinak, zůstává skutečností, že zápis v matrice je dosud nedotčen a jak jsme se zmínili již dříve, Králové jako starý český vladycký rod nebyli a tudíž ani nemuseli být rehabilitováni, neboť po předcích zděděný predikát byl a je nerozlučně spjat se šlechtickým titulem, který mu předchází. Že tomu tak bylo je patrné z diplomů prostých novošlechticů po Bílé hoře, kteří od panovníka obdrželi titul "šlechtic z ...nebo Edler von ...". Ztráta majetku neznamenal nikdy ztrátu šlechtictví. Víme např., že pan Boreš z Oseka z rodiny panské bojoval u Lipan r.1434 jako řadový voják pěšky a přesto zůstal v panském stavu. (24) Také v rehabilitačním dvorním dekretu z 12.10.1840 není nikde zmínky o majetnosti probanta. Důkazem toho je i rehabilitace z 26.6.1913 Václava Františka svobod. pána z Brničku a Záhřebu, žáka V.b třídy reálky v Karlině. (25).

Z rehabilitačních procesů pražských (9) z r.1903 víme, že ke zrušení falšovaných zápisů ve veřejných listinách, tudíž i v matrikách mohlo dojít pouze na základě výnosu ministerstva vnitra jakožto nejvyššího orgánu státního ve věcech správních, nebo na základě nejvyššího rozhodnutí císařova. Vyhledáváním fals a padělků (26) se zabýval vyšetřující soudce zemského trestního soudu, načež ke slovu přišli dva soudní znalci z oboru paleografie, na základě jejichž posudku vypracoval veřejný žalobce obžalovací spis, teprve potom (po soudním přeličení před čtyřčlenným senátem) vynesl Zemský co trestní soud rozsudek pro zločin podvodu podle § 197 trest. zákona. Odsouzený se mohl odvolat proti rozsudku k Nejvyššímu kasačnímu soudu ve Vídni. Jeho rozhodnutím nabyt sice rozsudek právní moci, ale platnost falsu či padělku tím nebyla dotčena.

Zánik platnosti nastal až rozhodnutím ministerstva vnitra, nebo nejvyšším rozhodnutím císaře. Teprve potom byla inkriminovaná místa opatřena zrušovací doložkou "Ausser Kraft gesetzt zufolge Allerhöchste Entschliessung vom ... No ..., nebo "Ungültig im Sinne des h.o. Entschliessung vom...No....Touto doložkou byla zrušena i platnost šlechtických diplomů se současným křížovým přetřžením.

Žádný takový proces se Králů z Dobré Vody nedotkl, třebaže v Čechách žili po staletí desítky a sta osob s tímto predikátem a mnozí z nich i s výslovným titulem rytířů. Pojem "faleš" rakouské právo (ale ani nynější) nezná, proto autorem citovaná faleš z dávno přežitých pojmů z Koldínových Městských práv z r.1579 nebyla tu na místě. V souladu s tím je i § 152 všeob. trest. zákoníku Josefa II. z r.1787, podle kterého ten, kdo si přivlastňuje falešné jméno, hodnost, titul nebo stav, dopouští se podvodu (des Truges). Falši tudíž odpovídá dnešní termín "podvod", kterého se podle rak. trest. zákona § 197 dopouští ten, kdo jiného lstivým předstíráním nebo jednáním přivede v omyl, kterým má buďto stát, obec nebo jiná osoba utrpět škodu na svém vlastnictví nebo právu, nebo kdo v tomto smyslu a uvedeným způsobem použije omylu nebo nevědomosti jiné osoby. Škoda nemusí být nutně majetková, ale může být i škoda na právních zájmech státu. Jelikož v daném případě by šlo o škodu, kterou mohl utrpět jedině stát při udělování nebo schvalování dědičného šlechtictví (neboť tu stát chrání průvodní sílu veřejných listin, kterými podle dvorského dekretu z 15.ledna 1787 matřiky nesporné jsou), náleží právo obžaloby jedině státu, t.j. veřejnému žalobci.

Jisté je možné plně souhlasit s autorovým míněním, že "jeden ze základních cílů a principů vědecké práce je odhalování omylů i úmyslných fals a stranění pravdě". Dodejme však, že vědeckou práci není pouhá, byť sebelépe interpretovaná kompilace, a že pravda musí být založena bezpodmínečně na nesporné doložených faktech, a to po stránce věcné ale i právní, a nikoliv jen způsobením subjektivních názorů s touhou po senzaci, nebo dokonce se opírající o krotický nekontrolovaný posudek osob třetích, jak např. autor uvádí ve svém článku (pozn. č.16 na str.21).

Jelikož predikát (27) teprve ve spojení se šlechtickým titulem (rytíř, baron, atd.) tvoří jeden celek a je s ním tudíž nerozlučně spjat, nebylo pro Krále z D.V. s prokazatelně dědičným predikátem nutné žádat o rehabilitaci, Tento náhled byl i samozřejmým ministerstvu vnitra, když v r.1887 a 1889 doporučovalo císaři Josefu a Marii Královou z D.V. na obsazení nadačních míst s tím, že "náleží sice se strany otcovy k panskému, resp. rytířskému stavu, zatím co se strany matčiny jsou občanského původu". (19). A jak již bylo řečeno, císař odsouhlasil svým nejvyšším rozhodnutím z 3.9.1890 nadační místo v Strakověakademii pro Karla Vladislava rytiře Krále z Dobré Vody, syna Vojtěcha Krále ryt. z D.V. (11).

Ale vime také, že císař jako výlučný suverén ve věcech šlechtických mohl a měl moc rozhodnout i opačně. Je např. všeobecně známý případ renobilitace rodu Krušinů v r.1805. Když totiž po téměř 100 letech bylo r.1906 zemským trestním soudem zjištěno, že diplom krále Vladislava z 16.5.1509 pro Bohuslava Kruchinu je padělek, na jehož základě byla vydána celá řada šlechtických diplomů příslušníkům tohoto rodu do panského stavu s titulem baronů, zrušil císař všechny s jedinou výjimkou. Bylo to ponechání panského stavu okresnímu hejtmanovi z Jindřichově Hradci baronu Antoninu Krušinovi ze Švamberka cestou milosti.(28)

Stručně lze na závěr říci: jelikož předmětný zápis v mladkovské matrice týkající se křtu Vojtěcha ryt. Krále z Dobré Vody z 20.4.1844 trvá dosud bez porušení, je beze zbytku platný a jeho zkoumání vzhledem k zániku šlechtictví v ČSR od r.1918 (29) se proto stává bezpředmětné. Avšak, co staré rakouské zákonodárství uznávalo za platné, nelíbilo se autoru "falešného rytíře", a proto po 140 letech od jeho narození ve svém článku neuváženě a samozvaně suploval úlohu vyšetřujícího soudce, dále dvou znalců z oboru paleografie, veřejného žalobce, ale i čtyřčlenný senát zemského trestního soudu se všemi odvolacími orgány až po ministerstvo vnitra a císaře, a nekompromisně degradoval Vojtěcha Krále na falešného rytíře, genealoga i sfragistika.

Jeho úkol, směr a cíl je nadmíru pochybný. Nicotný článek autora české genealogii dobrou službu neprokázal a stal se spíš ukázkou, jak se genealogie psát nemá - a nesmí.

Ale jistě není bez zajímavosti, že autor v rámci "odhalování omylů a úmyslných fals" sice věnoval údajnému vpisu slova "Ritter" v křestním zápisu Vojtěcha Krále z Dobré Vody celý článek, nicméně přešel s úplnou nevšímavostí poslední řádku zápisu v tomto znění:

"Diese Familie gehörte dem alten böhmischen Ritterstand an, hat Gutter besessen u. böhmisches Incolat", čili

"Tato rodina náležela k starému českému stavu rytířskému, vlastnila statky a český inkolát".

Že jde o novodobý dodatek matričního zápisu pisatel nikterak netajil, neboť mu předchází věta: Landes Archiv, Prag 28. Mai 1879. S největší pravděpodobností jde o úřední zápis farářův na základě sdělení Zemského archivu v Praze ze dne 28. května 1879. Toto autor (resp. jeho informátor) takticky zamlčel.

Poznámky:

- (1) Genealogická sbírka hrab. Václava Dobřenského z Dobřenic, z pozůstalosti od r.1917 ve Státním ústředním archivu Praha, (nadále SÚA) obsahuje 1318 genealogických tabulek s několika desítkami tisíc rodopisných dat. Kromě toho tzv. Materiály.
- (2) Ottův slovník naučný, díl 15, str.39-40. Praha 1900.
- (3) Riegrův slovník naučný, díl 4, str.939-940. Praha 1868.
- (4) Fond ZP inv. č.255, obsahuje na 10.000 testamentárních archů, mezi nimi 5 testamentů Králů z Dobré Vody. SÚA
- (5) Matriky oddaných Mladkova z let 1701-1851 se nedochovaly.
- (6) Jako (4), ign.VII A 1474, karton 2237. (ZP = Zemské právo).
- (7) Mezibor (Mittelwalde) v Kladsku, dnes Medzilesye v Polsku, kde však oddána nebyla, sdělilo Archiwum Archdiecez. Wroclaw.
- (8) Matrika far. ůř. Mladkov M 3180, fol.41.
- (9) Václav Elznic: Renobilitační procesy pražské. Zvl. tisk Klubu genealogů a heraldiků v Ostravě. Ostrava 1986.
- (10) Protokol o výslechu z 12.2.1902, čj.XIII 645/2, str.23 Zemského trestního soudu (nadále ZTS). SÚA, karton 1316.
- (11) Seznam všech osob požívajících šlechtické nadace ZTS čj. Vr. XIII/646, fol.151-182, SÚA, karton 1317.
- (12) Pozemková kniha Jelenice sv.II. knih. vložka 43 pro obec Vavřineč, která byla přepsána do sv.IV. poz. knihy str.454.
- (13) Částku 20.000 zl. zaplatil r.1895 Müllerovi říš. rada a poslanec říšského sněmu Otto Mettal z Freiwaldu.
- (14) ZTS čj. XIII 645/2, fol. 266. SÚA.
- (15) Vojtěch ryt. Král z Dobré Vody: HERALDIKA. Praha 1900.
- (16) jako (14), fol.127.
- (17) Desky stavovské 2, fol. M6, Kvatern zelený sněmův 3, fol.K5; Desky zemské větší 174, fol.19. Sněmy české IX, str.643.
- (18) citovaný článek J. Honce ve Sborníku (Ostrava 1983), str.20, sl.2
- (19) Fond ŠA (Šlechtický archiv) II/13, 29.svazek. SÚA.
- (20) Fond ŠA II/12, 29.svazek. SÚA
- (21) jako (11)
- (22) Fond ZP, sign V 2360, karton 1240, VII A 748 (karton 1680) a V 2351 (karton 1237). SÚA
- (23) Fond ZP, sig. V 1430, karton 967. SÚA.
- (24) Aug. Sedláček: Pýcha urozenosti a vývody starých Čechů.1914.
- (25) Fond. ŠA, složka Tunkl z Brničku. SÚA.
- (26) Falšováním rozuměl zem. trest. soud pozměnění jinak pravého textu např. přeškrtnutím, vpisem, doplňkem, nebo razurou, čímž se změnil smysl textu. Padělek je nazýván podvrh celého samostatného zápisu.
- (27) Predikát je připojek k šlechtickému jménu. F.Š. Kott: Česko-něm. slovník, 2.díl, str.925. Praha 1880.
- (28) Fond ŠA, složka Krušina ze Švamberku. SÚA.
- (29) Zákon č.61 Sb. z r.1918 a novela č.243/1920 Sb. z. a nař.

Vyjádření
na článek p. Dr. Ing. V. Elznice
"Na obranu cti Vojtěcha rytíře Krále z Dobré Vody".

Pan Dr. Ing. V. Elznic, kterého pobouřil článek p. Dr. Jaroslava Honce "Falešný rytíř, heraldik a sfragistik Vojtěch Král", uveřejněný ve Sborníku příspěvků II. setkání genealogů a heraldiků, Ostrava 1983, str. 17-21, předložil redakci Studii, ve které hájí pravost Králova rytířského titulu. Autor převzal do svého článku rodokmen Králů z Dobré Vody ze sbírky Dobřenského sahající do r. 1636 a rozšířil a revidoval údaje rodopisné v článku Honcové. 1/ Rovněž shromáždil zprávy o šlechtických nadačních místech, kterých děti Vojtěcha Krále využívaly. V tom vidí důkazy pravosti Králova rytířského stavu, jako i v tom, že bylo proti Královi zastaveno soudní řízení pro neoprávněné užívání rytířského titulu. Dr. Elznicovi je hlavním důkazem Králů křestní list vydaný "ex offio" farním úřadem v Mladkově dne 8.10.1902 a připojený k soudním spisům, na jehož podkladu odmítá verzi Honcovu, že "v matričním zápisu o křtu Vojtěcha Krále z r. 1844 bylo na faře v Mladkově v nestřeženém okamžiku zpaděláno jméno jeho otce Jana Josefa Krále tím, že mezi slova "Johann Joseph Král" a mezi slova "von Dobra Woda" bylo naivně vepsáno slovo "Ritter". Zmíněný křestní list Vojtěcha Krále nedokazuje, že zápis v matrice doplněn nebyl. Ačkoliv jsme neměli možnost zápis v matrice porovnat, přesto souhlasíme, že zápis v matrice byl doplněn později o slovo "Ritter", nikoli však tak, jak tvrdí Dr. Honec "V nestřežené chvíli", ale duchovním správcem mladkovské fary "bona fide" na podkladě úředního dokumentu.

Věc se stala asi takto:

Náš Vojtěch Král z Dobré Vody přišel do Prahy r. 1878 a studoval zde soukromě archeologii, genealogii a heraldiku. Stýkal se s heraldikou a genealogií, kreslil erby velmi dovedně, a tím jistě na sebe upozornil i úředníky zemského archivu, kam asi pilně docházel. Nebylo mu proto zřejmě zatěžko dostat zde úřední potvrzení datované dne 28.5.1879 podepsané nejspíše ředitelem archivu prof. Gindelym, které vysvědčovalo, že rodina Králů "příslušelo k starému českému rytířskému stavu, vlastnila statky a český inkolát". Toto potvrzení předložil farnímu úřadu se žádostí o záznam v matrice a případně i o vydání nového křestního listu. Duchovní správce při opravě matričního zápisu asi do poznámky zapsal jádro potvrzení "Diese Familie...", na které p. Dr. Elznic ve svém článku upozorňuje, když p. Dr. Honcovi vytýká, že tento přepis v mladkovské matrice vynechal.

Proč to Vojtěch Král učinil, můžeme si různě vysvětlit. Příčiny mohly být ideální (pevná víra v šlechtický původ vlastního rodu), ale i společenské a ekonomické (přednost ve státní službě, vojenská kariéra dětí, bezplatné vzdělání v šlechtických ústavech). Toho Král využil plně, jak dokazuje materiál, který Dr. Elznic uvádí (ovšem pouze za účelem dokázat Královo rytířství). Žádosti uchazečů o šlechtická nadační stipendia podaná zemskému výboru tento výbor pokud šlo o pravost šlechtictví, prověřoval tak, že poslal seznam uchazečů zemskému archivu. Ten pak nezkoumal rodokmen žadatelů, nýbrž se omezil na nahlédnutí do seznamu šlechtických rodů a pouze konstatoval, že existoval šlechtický

rod toho jména. Ve velmi zlomkovitě dochované registratuře Archivu Země české (fasc. i. č.185, karton 7) je tužkou psaný nedatovaný seznam, kde pod č.26 je zapsán "Král z Dobré Vody", alt. böhm. Adel". Dále je zde nedatované dobrozdání o šlechtictví uchazečů o vstup do Strakovy akademie. "Král von Dobrowoda" je zde zařazen do první kategorie, do které náležejí potomci starých domácích šlechtických rodů a osoby, které dostaly inkolát a vydaly revers k zemi. Podobně je v první skupině uveden "Karl Wladislaw von Dobrowoda (Ritterstand)" na dobrozdání o uchazečích o místa ve studijním nadání Ferdinanda II. čj. 1 ze 4.1.1901). Král tam v první skupině č.26, podobně jako na zmíněném tužkou psaném seznamu. Vojtěch Král se proto nemusil ucházet o diplom ministerstva vnitra o svém šlechtictví (jak správně píše Dr.Elznic) a sotva asi existoval jiný diplom, o kterém se také zmiňuje "že podle výpovědi vdovy je diplom v rukou dědiců po strýci zemřelém".

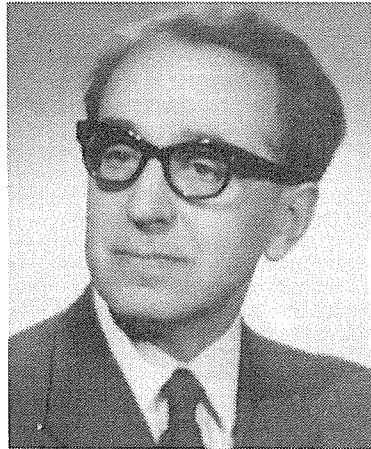
Co tedy zbývá? Nejspíše další pátrání ve SOA Zámorsk, případně v OA v Ústí nad Orlicí, kde je pravděpodobně uložen mladkovský farní archiv, kde by se mohlo najít ono potvrzení Králova rytířství vydané zemským archivem, a paleografické posouzení matričního zápisu V. Krále a matričních zápisů jeho dětí v příslušných matrikách.

PhDr. Karel Beránek

85 let Rudolfa Melichara

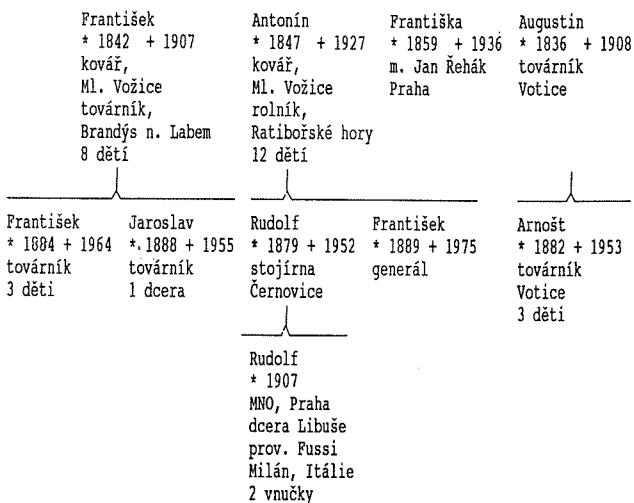
a 25 let GHSP (ČGHSP)

Životní dráha Rudolfa Melichara * 7.5.1907 v Černovicích u Tábora. našeho jubilanta a dlouhá léta místopředsedy GHSP, sejevila zpočátku jako nezvratně předem daná a určená jednoznačně téměř dvěstěletou tradicí rodu kovářů Melicharů. Pravý opak se však stal pravdou. Stalo se - řečeno terminologií šlechtické genealogie - totiž, že černovická sekundogenitura kovářské dynastie Melicharů byla ohrožena zánikem, bez pokračovatele a ze stručného životopisného nástinu jubilanta se stal poučný příklad, jak síla poznané tradice, rodového vývoje a historické zodpovědnosti v bouřlivém dějinném vývoji našeho národa ve 20.století.

Jan Melichar (* 1690, + 1746), chalupnický syn a kovář v Jetřichovci (okres Pacov) založil široce rozvětvený rod kovářů, který se stal pro svou geografickou mobilitu a aktivní populační vývoj vděčným, ale náročným tématem pro svého genealoga. Rudolf Melichar zpočátku se svým strýcem Františkem Melicharem (* 1889, + 1975), generálem československé armády tento úkol bezchybně zvládli, ale ve své skromnosti jeho výsledky nepublikoval. Kronika "kovářského" rodu Melicharů zůstala v rukopise, uloženém v knihovně ČGHSP a stručné přehledy rodového vývoje uveřejnil R. Melichar okrajově v životopisných statích o kováři, vynálezci a továrníkovi Františkovi Melicharovi (* 1842, + 1907), svém prastrýci a zmíněném generálovi Melicharovi.

Jakub Melichar
 * 1816 + 1880
 kovář, Kamberk

Kovář Jakub Melichar byl prapravnukem prvního kováře Melichara, žijícího do r.1746. Tři synové tohoto kamberského kováře, František (* 1842), Antonín (* 1847) a Augustin (* 1856 z druhého manželství), byli v otcově kovárně dokonale připravení na převratné změny v průmyslové a zemědělské výrobě a technice u nás před 120 lety. Navíc nejstarší jako voják pracoval řadu let v dílnách dělostřeleckého pluku ve Vídni a oba mladší bratři mimo sezony krátce pracovali v Umrathově továrně na zemědělské stroje v Praze-Holešovicích. K základům kovářského řemesla venkovských kovářů tak získali znalosti soustružnictví a výrobní strojírenské techniky. Tři bratři kováři se sešli, když se r.1868 domů vrátil František Melichar a když i v těsné otcově kovárně zahájili opravy prvních zemědělských strojů pro rolníky v okolí a vlastní výrobu ručních šlapacích mlátiček. Měli úspěch a na hospodářské výstavě v Táboře r.1871 byla jejich mlátička po zásluze oceněna. Po čase si každý z nich založil vlastní strojírenské dílny na zemědělské stroje a nejspěšnější z nich, František Melichar, svou stojírnu v Brandýse nad Labem přeměnil na impozantní továrnu, specializovanou na sečí stroje a postupně i na ostatní hospodářskou techniku. V Brandýse u svého strýce pracoval i jeho synovec Rudolf Melichar, který si pak r.1904 založil vlastní stojírnu zaměřenou na hospodářské stroje, dobře prosperující a očekávající svého dědice, syna Rudolfa (*1907).

Rudolf ml. Melichar z Černovic pochopitelně ve shodě s technickým pokrokem našeho století se nespokojil s kovářským výučním listem jako jeho předkové a absolvoval vyšší strojnickou průmyslovou školu v Praze-Betlémské. Krátce pak pracoval jako konst-

ruktér v brněnské Zbrojovce a pak se vrátil do Černovic k otci. Tu však slibné perspektivy strojírenství i u nás zasáhla celosvětová krize, černovický Melicharův závod ztrácel zakázky i zakazníky a životní existenční jistoty tolika generací zmizely. Tvrdá realita tak poprvé, ale zásadním způsobem, zasáhla do života Rudolfa Melichara ml. právě v nejslibnějších letech života.

Když tedy hospodářská krize zmařila naděje na obnovu černovické strojírny, kterou otec v skromných poměrech dále stěží udržoval, musel mladý dědic hledat řešení jiné. Nalezl jej v oboru zcela jiném, i když řádově blízkém, ve vojenském zbrojním průmyslu tehdejší československé republiky. V roce 1935 se přihlásil do zbrojnického kursu, který ministerstvo národní obrany v Plzni zřídilo pro vyškolení svých zbrojnických důstojníků, absolvoval jej s brilantním úspěchem a po krátké praxi v pražské zbrojnici přešel do MNO. Plně se tu uplatnil při výstavbě a koordinování našich vlastních zbrojařských závodů, které měly vybavit naši armádu potřebnou technikou, aby byla platným partnerem Francie a ostatních spojenců. Čas však byl krátký a další historický tentokrát politický a vojenský zlom se neúprosně dostavil nacistickou okupací r.1939. Mladému poručíkovi ministerstva národní obrany, opět po necelých 10 letech zasáhla do života tvrdá historická realita. Podruhé tedy se mělo ukázat, zda dvě století tvrdých životních zkušeností a houževnatého vzdoru k nezaviněným, nezměnitelným situacím a ztrátě tradice, Rudolf Melichar využije.

S nevelkým finančním provozním kapitálem, v intencích zaničujícího MNO usilujícího o existenční zachování svých odborníků, si vybudoval velkoobchod s obráběcími stroji, měřicí technikou a nástroji. Období protektorátu 1939-45 využil k rozšíření svého podniku na několikánásobek. I při tom se zapojil do odbojové práce a budoval zdárně zpravodajskou síť v okresech Brandýs n. Labem, Říčany a Jilové u Prahy. Organizační a odborné vlastnosti Rudolfa Melichara i po roce 1945 se plně uplatňovaly. A opět v nejlepším, potřeťi zasáhla tvrdá historická realita v podobě znárodnovacích zákonů a jeho velkoobchod byl beze zbytku zlikvidován. Někdejší spoludědic strojírenského závodu, psk poručík MNO a obchodní podnikatel ve strojírenském oboru se naráz stal i s rodinou, manželkou Barborou a dcerou Libuší (* 1945) jako třídní nepřítel ve své zemi nežádoucím, k likvidaci určeným a nepotřebným jedincem. Existenčně následná nejtěžší léta jeho života, kdy vystřídal celkem 13 zaměstnání typu údržbáře, klampíře a podobných jej však nezlomily. K nejtěžším postihům politickým patřila i taková kádrová opatření, jako byl zákaz studia jeho dcery Libuše, přes její vynikající výsledky ve škole, zcela v rámci třídní politické nenávisti.

Pro příslušníky naší vnitřní emigrace po roce 1948 přesvědčené o dějinné spravedlnosti a ve vítězství pravdy, bylo základní podmínkou přežití, současně s pevným rodinným zázemím a vytvořením nového, bytší náhradního životního smyslu a cíle. Rudolf Melichar měl toto hledání usnadněné právě rodovou tradicí a smyslem dějin svého rodu. Sdružil v Praze početné rodáky z Černovic a okolí a udržoval v nich v prosté spolkové formě zájem o dějiny svého kraje. Významnou posilou se ukázal i zájem jeho strýce Františka Melichara o dějiny rodu Melicharů, které jej přivedly do studovny někdejšího Archivu země české a do sbírek matrik ve středočeském a jihočeském státním archivu i do dalších archivních fondů. Tehdy bez jakékoliv teoretické průpravy a odborného historického školení nejen zvládal dokonale techniku studia historických a genealogických pramenů, ale současně již přísně uplatnil

zásady finalizace svých badatelských úkolů a badatelské poznatky zpracoval v dvě velké rukopisné práce - Kroniku kovářského rodu Melicharů a Hospodářské a genealogické dějiny Černovic. Genealogie a vlastivěda se Rudolfu Melicharovi staly více než náplní a vyvážením života jednoho z "bývalých", protože jim věnoval stejně svou veškerou sílu, energii, houževnatost, organizační cílevědomost, jako když pomáhal otci udržet strojírenský závod v Černovicích nebo na ministerstvu obrany vytvořit strojírenské kapacity ČSR nebo svou vlastní obchodní organizaci zajistit výrobu a odbyt. I ve stísněné a politicky ostře střežené zájmové spolkové činnosti let po roku 1948 byly určité mezery a možnosti pro združení zájemců o přerozmanité formy kulturního a zájmového využití, byl-li nalezen tolerující zřizovatel a ochránce na jedné straně a opatrný, ale odhodlaný a cílevědomý kolektiv zanícených zpřízněných duší.

Jedním z takových poloilegálních a skrytých vegetujících kolektivů byli heraldici a rodopisci roku 1967. Zapojil se do jejich schůzek, a když v následujících dvou letech se podařilo v krátkém období libelarizace českého politického života roku 1969 ustavit Genealogickou a heraldickou společnost, stal se jejím členem. Po řadu let v ní zpočátku panovala svornost zájmů heraldických a genealogických, vytvořil se členský časopis Listy GHSP a předseda i správní výbor, do kterého již po dvou letech přišel i Rudolf Melichar. Se zdarem budovali publikační, organizační a poradenskou činnost. Rudolf Melichar ve výboru GHSP prožil však zakrátko i separaci genealogické sekce a rozšiřující se propast mezi předsedou a výborem GHSP. Přispěl k řešení neshod, k získání nového předsedy, zvoleného roku 1975 a k obnovení nezkaleného rozmachu GHSP v následujících letech. Rovnováha mezi všemi sférami činnosti a mezi existujícími členskými bloky byla příkladná a pracovní úspěšná. Rudolf Melichar tak měl příležitost od roku 1976 ke zřízení kursů pro začátečníky-rodopisce, pro čtení archivních dokumentů a ke zřizování poboček v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, kam mohli platně záručovat své vlastní organizační a praktické genealogické a vlastivědné zkušenosti i zkušenosti svých spolupracovníků, které si uměl úspěšně vybrat. Stejně dobře vystihl cenu pravidelných pondělních přednáškových večerů pro členy a pro propagaci GHSP a věnoval se jejich přípravě od prvního roku svého členství ve výboru.

V plné shodě s "kontaktním" rezortem svého I. místopředsedy Rudolfa Melichara se ve správním výboru svorně rozvíjely i čtyři zbývající klíčové kompetence. Časopis, který plnil úlohu spojky se vzdálenými členy GHSP, reprezentoval odborné ambice aktivní odborné části členů a blížil se někdy představám o necesurovaném historickém časopisu. Potřebné příručky o písmu, latinské terminologii a o staré české terminologii genealogické, historické, právní a jiné, byly taktéž členy oceněny. Heraldikové konsolidovali svou sekci formou znakového seriálu-zásobníků a pravidelných schůzek po vzoru genealogických pondělníčků. Hospodářské a správní zázemí výboru GHSP bylo tvořeno klubovnou, knihovnou, matrikou, pokladnou a jednatelskou agendou slaďovalo tak rozmanitou a členitou činnost GHSP. Nepochybně tyto úspěchy byly kriticky sledovány a i když výbor GHSP o hrozícím nebezpečí věděl a nic v rozporu se stanovami nečinil, dozírající ministerstvo vnitra zakročilo. S využitím některých podnětů i z řad výboru GHSP a zcela v rozporu se stanovami donutilo "Genealogickou a heraldickou společnost v Praze, aby zastavila svou činnost.

Rudolf Melichar spolu s novým, roku 1979 zvoleným předsedou, takovému nátlaku nemohli odolat a GHSP se rozpadla v roce 1981 do regionálních genealogických a heraldických klubů na Moravě a ve Slezsku a zbytek českých členů přešel do heraldicky orientovaného aktivu při muzeu v Jilovém u Prahy.

Rudolf Melichar tento mocenský zásah do existence GHSP otupil opět díky své obětavé organizační práci s členy tím, že prosadil kontinuitu s GHSP ve formě aktivu genealogů, který i za těžkých podmínek mohl v kursech a pondělních přednáškách pokračovat. V malých rozměrech podle blahověle zřizovatelů, okresního muzea v Jilovém, organizace Svazarmu a závodního klubu Tesly Strašnice pokračovala publikační činnost členů GHSP v časopise Heraldika a genealogie, kde Rudolf Melichar publikoval i větší studii o historikovi a černovickém rodáku Ludvikovi Domečkovi, a byl vydán sborník přednášek z genealogických kursů. S nepříznivým stavem let 1981-1989 se Rudolf Melichar a jeho aktiv genealogů nesmířil a požadoval změny zvláště v proporcionalitě genealogických a heraldických, odborných a prakticky zaměřených článků. Právě včas však dozněla 17. listopadu 1989 všeobecná politická situace k znovunastolení demokracie a právního řádu, zrušených v roce 1948. Tak mohl Rudolf Melichar s předsedou GHSP ještě v roce 1989 obnovit platnost stanov GHSP a činnost GHSP. Teprve když v roce 1991 bylo třeba zreorganizovat výbor GHSP, přijal na jedno funkční období volbu předsedou, čtvrtého v pořadí od roku 1969, a roku 1992 se vrátil opět na funkci prvního místopředsedy.

85 let života Rudolfa Melichara a 25 let činnosti Genealogické a heraldické společnosti jsou spolu nerozlučně propojeny a budou jistě svým časem patřičně oceněny. Jeho osobnost a poslání GHSP spadají do složitých a těžkých let naší národní historie. Stojí proto zato, promítnout si jejich statečný boj o dobrou věc. Další léta bohdá již budou klidnější a našemu jubilantovi i naší GHSP příznivější.

Quod bonum, felix, fortunatumque sit.

Bibliografie
publikovaných rukopisných prací Rudolfa Melichara 1970-1992.

- Kronika kovářského rodu Melicharů. Rukopis, 1970.
Knihovna ČGHSP.
- Louňovická purkrechtní kniha 1625.
Listy GHSP, I.řada č.15, prosinec 1976. s.100.
- Nedožívali se dříve lidé vysokého věku?
Listy GHSP 4.řada, září 1976. s.90-91.
- František Melichar - vynálezce zemědělských strojů 1842-1907.
Rukopis, 114 stran, 23 fotografií, 49 firemních prospektů.
Uložen 31.10.1977 v Národním technickém muzeu.
- Genealogie a počátky našeho průmyslu na příkladu kovářského rodu Melicharů. Listy GHSP VI.řada, únor 1978, s.25-41.
- Čtvrtý kurs školení rodopisců začátečníků.
Listy GHSP. VI.řada, květen 1978, s. 101.
- Deset let činnosti Genealogické a heraldické společnosti.
Předneseno na valné hromadě dne 17.března 1979.
Zpravodaj GHSP 1980, 7.řada, s.1-6.
- Zpráva o činnosti GHSP za funkční období 1979. Tamtéž s.7-9.
- Význam a přínos občanské genealogie. Sborník příspěvků.
II. setkání genealogů a heraldiků Ostrava 15.-16.10.1983.
- Ludvík Domečka a jeho rod.
Heraldika a genealogie.
Zpravodaj České heraldické a genealogické společnosti
při okresním muzeu Praha-západ v Jilovém u Prahy,
XV, 1982, s.36-48.
- Česká křestní jména a příjmení (s.57-62),
- Organizace archivů v ČSR a jejich přehled (s.82-87),
- Matriky (s.88-89),
- Sčítání lidu a sčítací operáty (s.142-143),
- Cechovní archiválie(s.144-146),
- Zádušní knihy, kroniky farní, obecní a školní (s.147-149),
- Dědické právo v Čechách (s.150-151).
- In: Rudolf Melichar a kolektiv:
Sborník příspěvků k základům genealogie. Praha 1988.
Klub pro českou heraldiku a genealogii.
Závodní klub ROH Tesla Strašnice.
- Naším genealogům. Heraldika a genealogie XXII, 1989, s.81-82.
- Bez osvědčování není spolehnutí.
- Heraldika a genealogie XXIII, 1990, s.54-55.
- Osvědčování roku 1657. Listy GHSP 10, 1990, s.44.
- První kurs pro pokročilé badatele. Listy GHSP 11, 1991, s.21.

- I. Kováři, zámečníci, strojní zámečníci.
- II. Truhláři, bednáři, koláři, tesaři, barvíři, sedláři, sklenáři, klempíři, kominíci, pokrývači, provazníci.
- III. Ševci, hrnčíři.
- IV. Krejčí, zedníci.
- V. Tkalci, soukeníci, postřihači.
- VI. Hostinští, sládci, vinopalníci.
- VII. Řezníci, kožešníci, koželuzi, malíři.
- VIII. Pekaři, perníkáři a cukráři, mydláři, holiči, punčocháři, kloboučníci.
- IX. mlynáři.
- X. Škola, učitelé, kněži.
- XI. Lékaři, a ranhojiči, porodní báby, lékárníci, dentisti, zvěrolékaři, lazebníci, poštmistři, poštovní úředníci, postilioní, listonoši, formani, autodopravci.
- XII. ma
- XIII. Zemědělci.
- XIV. Obchodníci.
- XV. Různá řemesla a živnosti.
- XVI. Držitelé velkostatku.
- XVII. Zaměstnanci velkostatku.
- XVIII. Výroba velkostatku.
- XIX. a násled. Historie domů.

Rodový původ a život generála Františka Melichara.
Rukopis pro Listy GHSP 1992.

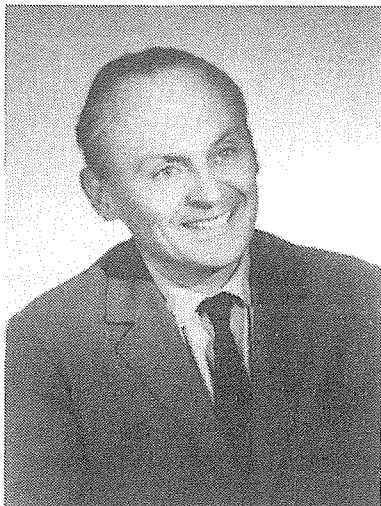
Praha 8. dubna 1992 *PhDr. Jaroslav Honc*

PhDr. Honcová Jaroslava

Dne 20.ledna 1992 jsme se rozloučili s jedním z nejvýznamnějších členů GHSP Karlem H.Sklenářem.

Karel H.Sklenář byl členem GHSP od roku 1969, tedy od samého počátku. Ve výboru GHSP a jejich nástupnických spolků působil téměř 20 let. Pro svou aktivitu, vzácnou povahu a vysokou odbornost byl všeobecně oblíben a vždy znovu volen. Jeho osud byl trvale spjat s GHSP a lze jej považovat za jednoho z tvůrců současné české genealogie.

Karel H.Sklenář se narodil dne 29.května 1906 v Neumětelích na Příbramsku, kde byli jeho otec a před tím již dědeček nájemci schwarzenberského dvora. Studoval v Praze, nejprve na malostranském gymnáziu, potom na obchodní akademii v Reslově ulici, kterou ukončil v roce 1925 maturitou. V letech 1925-1948 působil jako úředník v Zemské bance, v letech 1948-1966 do svého odchodu do důchodu pracoval v Investiční bance.

S genealogickým výzkumem své vlastní rodiny započal Sklenář jako mnozí jiní za II.světové války z praktického popudu při zjišťování t.zv. arijského původu, které bylo pro státní úředníky povinné. Sklenáře však genealogie nadobro upoutala. Při sledování osudů rodu Sklenářů dospěl až do roku 1570, kdy se Sklenářové vyskytovali na Zbirožsku.

Hlavním předmětem jeho studia byly osudy Sklenářů a spřízněných rodin v 19.století. Sklenář zde vědomě navázal na rodinné tradice, které prověřil a prohloubil vlastním archivním studiem. Sklenář sledoval osudy svých předků a příbuzných v historickém kontextu a vytvořil tak cenné historické a biografické studie.

Z jeho historicko-genealogických prací uvádím zejména studii "K agitaci Petra Fastra a Emanuela Arnolda na venkově r.1848" z roku 1980. (5) Sklenář prohloubil historické poznatky o událostech revolučního roku 1848 o Arnoldovo vystoupení v Radotíně dne 16.5.1848 a o Fastrově agitační činnosti na venkově na pomoc bojující Praze. V článku napsaném poutavě a čtivě vystupují kromě hlavních historických postav též radotínský sedlák Josef Macháček, manžel autorovy prarabyně a nadporučík řevnické národní gardy Václav Sklenář (autorův pradědeček).

K roku 1974 se hlásí biografická studie o české zpěvačce Gabriele Roubalové, která působila na světových operních scénách,

zejména v Itálii, New Yorku a v Melbourne. Sklenářova studie se zabývá mládím pěvkyně prožitým v Čechách a jejími uměleckými záátky v Itálii. (7) Rovněž Gabriela Roubalová byla příbuznou roiny Sklenářových: obě rodiny se stýkali prostřednictvím společného příbuzného, radotínského rolníka Josefa Macháčka, který se stal nájemcem korunního statku v Králové Dvoře a jeho stálými hosty byli přední čeští politikové, spisovatelé a hudební skladatelé. Autor vylíčil neobyčejně poutavě rodinné prostředí intelektuálních českých rodin, které se podílely na politickém a kulturním dění, i zde se setkáváme s autorovým dědečkem Karlem Sklenářem a zejména s jeho bratrem Josefem Sklenářem, a jeho ženou Otílií Sklenářovou-Malou.

Josef Sklenář a Josef Macháček působili při ustavení Umělecké besedy r.1863, Josef Sklenář byl jednatelem a později tajemníkem Prozatímního divadla. V roce 1864 se Otílie Malá, Roubalovy dcery a Macháčkovy dcery i Josef Sklenář zúčastnili při oslavách třístého Shakespearova narození na památném průvodu postav z jeho dramát. Sklenářovi předkové a příbuzní stáli též při zrodu Sokola a měli přátelské kontakty s Fügnerem. Autorův dědeček Karel Sklenář navštívil při své italské cestě v roce 1865 svou sestřenku Gabrielu Roubalovou v Miláně, která tam působila jako pěvkyně.

Druhá část biografie Gabriely Roubalové zahrnuje italské období této pěvkyně mezinárodního významu z let 1865-1869.

Přes naprosto kladný posudek muzikologa Doc.Dr. Miroslava Černého, CSc. nebyla v normalizačním období v roce 1974 uveřejněna v časopise Hudební věda a na své uveřejnění podnes čeká.

Obdobný osud stihl i pozdější Sklenářovu genealogickou studii "Hůrkové, rod kantorů a muzikantů" z r. 1985. (8) Na základě velice pracných archivních rešerší, podnikaných ba i ve vídeňském archivu, dospěl autor k solidnímu zjištění životních dat o pů- o působení vybraných členů kantorského rodu od XVII. století do dnešní doby. Sklenářovo bádání bylo přínosné tím, že opravovalo nekriticky přejímané údaje ze starších sborníků a nově zařazovalo pozapomenutá jména hudební historie. Také tato rozsáhlá studie nebyla dosud publikována.

Sklenář byl bytostně spjat s Berounskem, kde působili jeho předkové, o čemž svědčí dvě jeho regionální studie:

"Zacházení s poddanými na sklonku protireformace v tereziánské době" (3), v níž podal zasvěcený výklad o postavení nekatolíků na Berounsku v 70 tých letech 18.století, deset let před vydáním tolerančního patentu. Autor pojal danou problematiku historicky, vynesl již ze Soupisu poddaných podle viry z roku 1651.

"Archeolog Břetislav Jelínek a Bachova policie". (4) Autor uvádí zajímavý příběh z mládí známého archeologa z 19. století a ředitele Muzea hl. města Prahy Josefa Břetislava Jelínka, který byl v roce 1860 spolu s jinými studenty v Praze zatčen pro nošení čamary. Zatčený student realky Jelínek si vedl neobyčejně statečně a jeho otec vymohl intervenci ve Vidni synovo propuštění. Také Jelínkova rodina byla spjata s Berounskem: archeologův otec vlastnil prádelnu v Lochovicích a archeolog J.B.Jelínek prováděl právě v tomto regionu četné archeologické výzkumy.

Sklenář se po léta aktivně zúčastnil práce v GHSP. Kromě již uvedené výborové činnosti konal genealogické přednášky při t.zv. pondělníčkách i v genealogických kurzech. Výsledky svého teoretického studia genealogické literatury i dlouholeté genealogické praxe shrnul ve studii "Uvedení do rodopisné praxe" (6), v níž probral rodopisné názvosloví, zásady pracovního postupu, formy rodopisných schemat (rozrod, rodokmen, vývod), rodinné listy, uspořádání rodinného a rodového archivu. Názornost výkladu dokreslují příslušné ukázky v přílohách. Práce byla otištěna v genealogické příručce a tak bude K.H.Sklenář i nadále ovlivňovat celé generace genealogů.

Kromě genealogických studií určených pro veřejnost a pro příbuzné, založil K.H.Sklenář v 80 tých letech strojopisnou edici, určenou pro rodinu a příbuzné nazvanou "Deníky, vzpomínky, dopisy", která čítá dva svazky:

I.svazek - Italský deník Karla Sklenáře (autorova dědečka +1896)
II.svazek - Třikrát z Nové Paky.

Z Nové Paky pocházela rodina jeho matky rozené Krečmerové. Jeho dědeček Ignác Krečmer vlastnil v Nové Pace továrnu na stávkové zboží. Svazek obsahuje vzpomínky na předchozí generace:

- matky Vlasty Sklenářové, roz. Krečmerové (* 1884, + 1954),
- jejího bratra Ladislava Krečmera (* 1889, + 1967),
- a jejich bratrance učitele Eduarda Krečmera (* 1872, + 1957).

I tato edice je cenným příkladem pro genealogy, jak uchovávat v rodinách cenné dokumentární materiály.

A ještě jedné rodinné tradici zůstal K.H.Sklenář po celý život věrný - sokolství. Ti, kteří jej potkávali se sokolským odznakem, netušili, co vše pro něj sokolství znamenalo. Karel Sklenář cvičil v Sokole od malička, jeho otec založil sokolskou jednotu v Neumětelích. Po příchodu do Prahy se zapojil do Sokola pražského, kam náleželi Sklenářové již od jeho počátku. Tam také působil po řadu let jako instruktor lyžařských kursů.

Bibliografie K. Sklenáře

- 1) K zamyšlení.
Listy GHSP, 1969, č.4, s.2-3
- 2) Habent sua fata lebelli
Listy GHSP, 1970, I.řada č.10, s.3-4
- 3) Zacházení s poddanými na sklonku protireformace
v tereziánské době.
Zpravodaj GHSP, 1979, č.3-4, s.25-29
- 4) Archeolog Břetislav Jelinek a Bachova policie
Zpravodaj GHSP, 1980, č.2, s.91-102
- 5) K agitaci Petra Fastra a Emanuela Arnolda na venkově r.1848
Zpravodaj GHSP, 1980, č.3, s.12-25
- 6) Uvedení do rodopisné práce
In: Sborník k základům genealogie
Klub pro českou heraldiku a genealogii 1988, s.21-52
- 7) Mládi Gabriely Roubalové a umělecké počátky v Itálii
RKP. 1974, s.43
- 8) Hůrkové, rod kantorů a muzikantů
RKP. 1985, s.90 + 7 příloh

ad) Neznámý znak

Ing. Jan Oulík

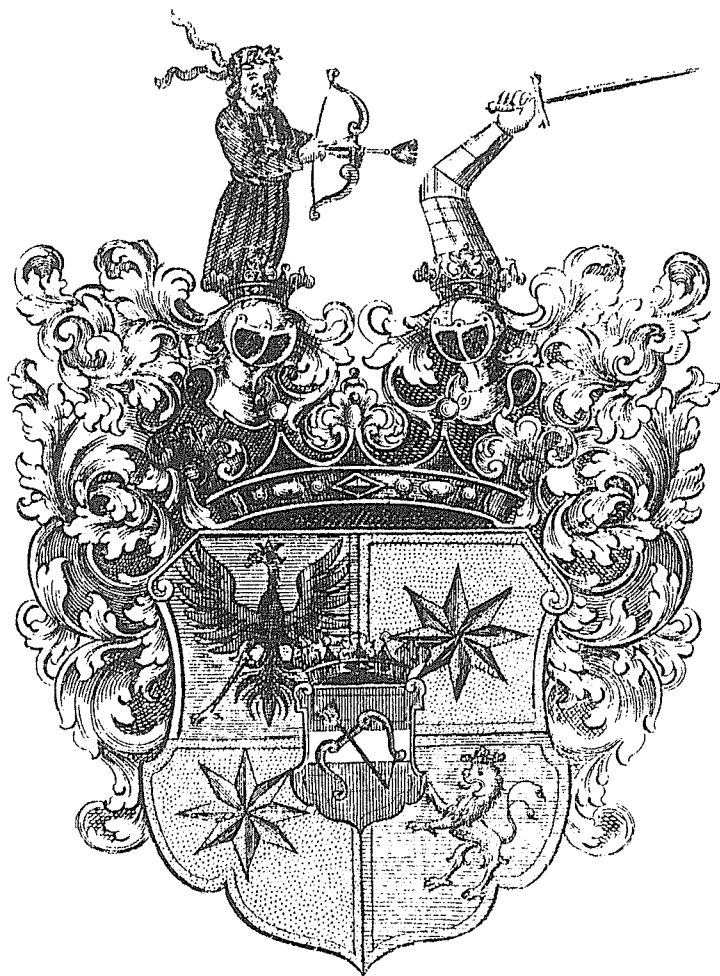
Pod tiulkem Neznámý znak vyšel ve dvojčísle 1-2/1991 Listů GHSP krátký text s vyobrazením znakové kartuše, která zdobí průčelí kaple sv. Jana Nepomuckého v Praze 5 Radlicích. Kartuše je datovaná do roku 1722 a pod iniciálami

M : E : E : G : G : V : S :

se skrývala osoba, která nechala zminěnou kapli postavit a které znak patřil.

Dnes není již kaple obehnána ohradou z vlnitého plechu, bělostně svítí čerstvým nátěrem, okolí kaple je opraveno. Tajemstvím není ani stavebník této drobné barokní památky. Zminěný znak se podařilo určit PhDr. Pavlu r. Pokornému z Archivu Národního muzea v Praze. Patří hraběcímu rodu von Schütz und Leopoldsheim a zminěné iniciály znamenají: Maria Eleonora Ernestina Geborge Gräfin Von Schütz.

Marie Ekeonora Ernestina byla představenou kláštera dominikánek u sv. Anny na Starém Městě Pražském, kterému Radlice v té době patřily.

Znak hraběcího rodu von Schütz und Leopoldsheim

Státní ústřední archiv v Praze, Wunschwitzova sbírka, inv.č.1076

Ing. Ivan Hoyer

Po více než roce došlo k nové instalaci sbírek v Brdském památníku - muzeu - v Rožmitále pod Třemšínem. V důsledku využití II. patra budovy bývalé obecné školy pro jiný účel, bylo nutno soustředit veškeré exponáty muzea do místností v I. patře po jejich nezbytné úpravě a přemístění kanceláře Kulturního klubu do přízemí.

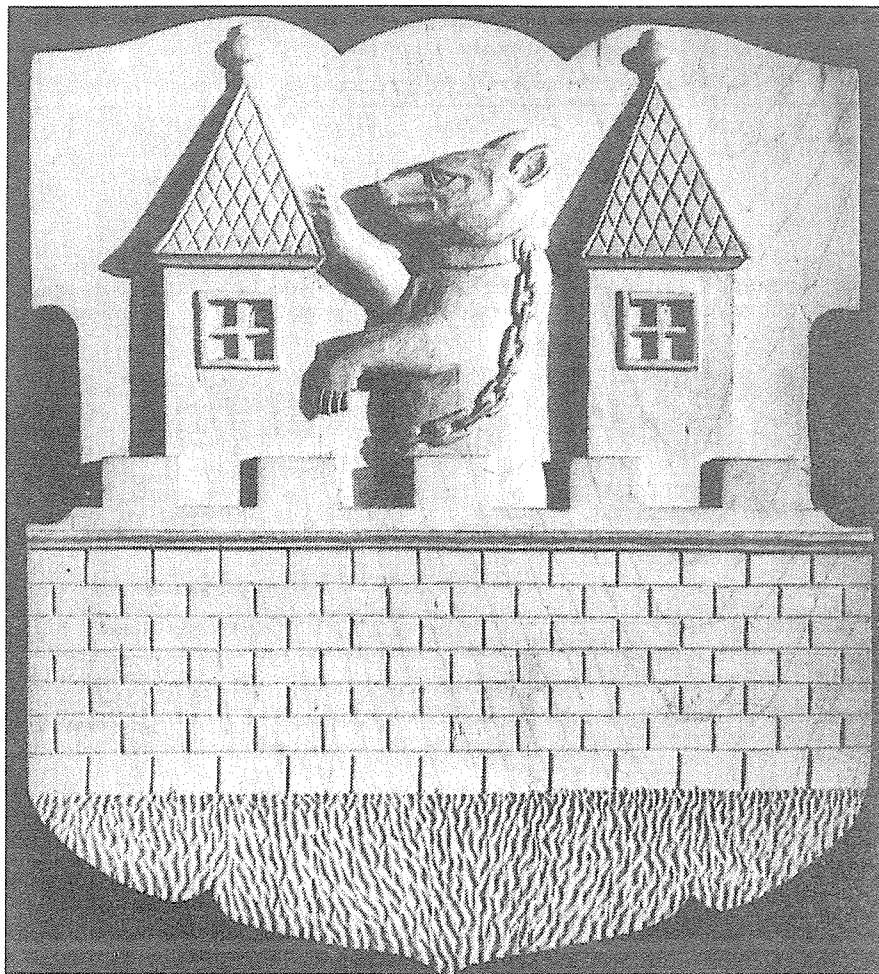
Došlo tedy i na nové uspořádání a umístění rozsáhlé sbírky městských a rodových znaků vyřezaných do habrového dřeva rožmitálským rodákem Václavem Kotrbatým (1892-1967). O jeho zajímavém díle bylo už před lety v našem časopise psáno, a mnozí z členů, zejména starší je už poznali.

Znaky našich měst a městeček jsou nyní v jedné ze síní památníku rozvěšeny na čelní a jedné boční stěně na černém podkladě v počtu 300 kusů. Jsou uspořádány v abecedním pořadí se jmenovkami podle dosud platného úředního pojmenování dotyčných lokalit. Velkou většinu tvoří znaky měst bývalého Království českého, z Markrabství moravského je jich pouze 25 kusů.

U znaku početných českých, částečně i moravských šlechtických rodů nejsou z technických důvodů popisky a zájemce si může vypůjčit jejich seznam. V některých řadách jsou soustředěny erby s podobnými obecnými znameními (motivy zvířecí, rostlinné, zbroje, různého nářadí atd.), v jedné řadě ukázky heraldických znamení a v dalších znaků mluvících. Rodové znaky jsou na dvou panelech na druhé boční stěně v počtu 220 kusů. Erby jsou pochopitelně bez klenotu, což spolu s vyloučením barev umožňuje interpretovat k stejnému znamení i několik různých rodin. Asi čtvrtina znaků nebyla autorem na zadní straně popsána a bylo třeba je z dostupné heraldické literatury určit. Pouze u šesti znaků se jejich nositele nepodařilo zjistit.

Postup řezbářské práce je patrný z ukázek rozpracovaných znaků ve vitrině. Celou řadu jich již Václav Kotrbatý nedokončil, pracoval na nich až do své náhlé smrti. Informace o jeho životě je rovněž ve vitrině, brožura o něm a jeho znacích je ke koupě u pokladny.

Ve vitrině pod znaky nedaleko vstupu je připojena stručná informace o heraldice, poznámky k městským a rodovým znakům i výběr heraldické literatury. Abecední soupis lokalit z pohraničí slouží k zjištění jejich původních německých názvů.

Sedlice u Blatné

(Roku 1549 obdržela městská práva a obdařena městským znakem.)

Rožmitálská heraldická sbírka je ojedinělá a zaslouží si plně pozornosti naší heraldické obce. Ačkoliv zde nehýří heraldika pro ni tak typickými barvami, přece tu dosáhl její zanícený vyznavač Václav Kotrbatý výborným plastickým zpracováním výrazného uměleckého účinku.

Návštěvy je třeba ohlásit předem Kulturnímu klubu v Rožmitále písemně nebo telefonicky na telefonním čísle: (0306) 965 339.

Odešla legenda české heraldiky. Ve věku 90 let zemřel v mnichovském exilu významný znalec genealogie - zejména české šlechty.

Za svůj dlouhý život zpracoval nepřeberné množství materiálu, který byl zatím jen z menší části publikován. Ještě v době první republiky vydal obsáhlou publikaci "Mých 32 předků", v nichž rozvinul podrobně jejich genealogický okruh. Tak jako většina odborníků, kteří přecházeli průměr, neměl šanci uspět v totalitním režimu, tím spíše, že šlo o obor, který byl označován za "pavědu". Odešel v padesátých letech ilegálně do Mnichova a bylo mu umožněno vzít sebou všechny materiál, takže v novém prostředí mohl ve svém oboru bez přerušení pracovat.

Znamé nakladatelství Degener et Co. vydalo v roce 1969 jeho "Böhmische Adelsfamilien" a v roce 1973 "Genealogisches Handbuch erloschener böhmischer Herrenstandfamilien". Přispíval do českých i zahraničních odborných časopisů. Nikdy se nepřestal hlásit k českému původu a nestyděl se ani v německých publikacích za "čárku" ve svém jméně. Řada našich genealogů a heraldiků udržovala s ním čilý kontakt i v době temna.

Nám pamětníkům, kteří jsme jej znali dobře osobně, zůstane v paměti jeho vždy elegantní zjev a vystupování, při schůzkách v kavárně "Alfa" a později ve "Zlaté Huse" za éry Karla Vyšína.

Čest jeho památce.

-bd-

"Nakladatelství Degener & Co. bylo založeno roku 1910 v Lipsku jako sesterské k nakladatelstvím Bauer & Raspe a Heinz-Reise-Verlag a zabývá se výhradně vydáváním publikací v oboru genealogie, heraldiky a zemských dějin.

"Tak stručně charakterizoval práci nakladatelské firmy její nový majitel, pan Manfred Driss, který 1.července 1990 obě nakladatelství, Degener & Co. a Bauer & Raspe, převzal.

Záběr nakladatelství, sídlicího dnes ve městě Neustadt an der Aisch nedaleko Norimberka, je skutečně široký. Představuje okolo 50 knižních řad s více než 600 tituly, 4 nadregionální časopisy a bezplatnou inzertní přílohu k nim - Familienkundliche Nachrichten. Vše tištěno na kvalitním křidovém papíře.

Familienkundliche Nachrichten vychází 6x do roka a jsou distribuovány pouze prostřednictvím genealogických a heraldických spolků nejen do všech koutů německy hovořící části Evropy, ale prakticky téměř do celého světa. Významu odpovídá i vysoký náklad každého vydání tohoto periodika - 13.000 výtisků. Hlavní náplní FAN jsou inzeráty typu Pátrá se po... (Suchanzeigen), dále následují upozornění na zajímavé knihy a články v časopisech, a nechybí samozřejmě ani reklamy na genealogické a heraldické služby všeho druhu, včetně nabídky počítačových programů na zpracování rodokmenů. Všechny inzeráty a reklamy uveřejněné ve FANA jsou samozřejmě placené.

Ze zmíněných čtyř časopisů jmenujme alespoň dva, z našeho pohledu nejvýznamnější :

Genealogie, s podtitulem Deutsche Zeitschrift für Familienkunde, vychází jako dvojčíslo 6x do roka. Charakterem článků se podobá našim Listům GHSP, nemá však žádné obrázky. Obsahuje četné recenze knih a časopisů (Literaturspiegel) a kalendář chystaných akcí německých genealogických a heraldických spolků na nejbližší dva měsíce. Některé příspěvky se týkají i území naší republiky. Například v dvojčísle 1/2 1991 je otištěna biografická, rodopisná studie o hudebníku Davidu Funckovi (nar.1648 v Jáchymově), ve dvojčísle 5/6 1991 potom článek o rodině faráře v Lokti Thomase Adlera (okolo 1568-1621). Cena jednotlivého dvojčísla se pohybuje od 10 do 15 DM, roční předplatné stojí 48,- DM.

Pro rodopisce bádající na území východní Evropy vychází *Ostdeutsche Familienkunde*, Zeitschrift für Familiengeschichtsforschung. Časopis vychází čtvrtletně. Sešit 2/1991 obsahuje kratičký příspěvek "Výtah z matriky zemřelých u sv. Mikuláše ve Znojme". Cena jednotlivého sešitu se pohybuje opět od 10 do 15 DM, roční předplatné představuje 40,-DM.

Knižní produkce nakladatelství zahrnuje díla genealogická, počínaje různými příručkami, slovníky, kalendáři k určování dat, lexikony příjmení, starých měr a peněžních jednotek, přes nejruznější rodopisné formuláře a ozdobné vzory rodokmenů až po rodopisné průvodce po určitém regionu (Familiengeschichtlicher Wegweiser durch Stadt und Land), vydávané ve 30. až 60. letech. Nechybějí samozřejmě ani nejruznější rodopisné monografie, biografie a edice pramenů.

Neméně bohatá je nabídka z oblasti heraldiky. Krom příruček to jsou zejména reprinty starých erbovníků, například Erbovník Caspara Sturma (1475 - 1552) za 98,-DM, Slezský Scharffenbergův erbovník (z let 1575 - 1580) za 120,- DM a řada tzv. Siebmachero-vých erbovníků, z nichž 30. svazek pojednává o české šlechtě (R.J. Graf Meraviglia-Crivelli, cena 198,- DM), 31. svazek o šlechtě moravské (H.v.Kadich, C. Blažek, 235,- DM) a 17. svazek je věnován šlechtickým rodům slezským (C. Blažek, 348,- DM). K dostání je i dvoudílný reprint Rietstapův : ARMORIAL GÉNÉRAL za 305,-DM, ilustrace k němu (650,- DM), pět dílů dodatků po 95,- DM s rejstříkem za 85,-DM a tak podobně.

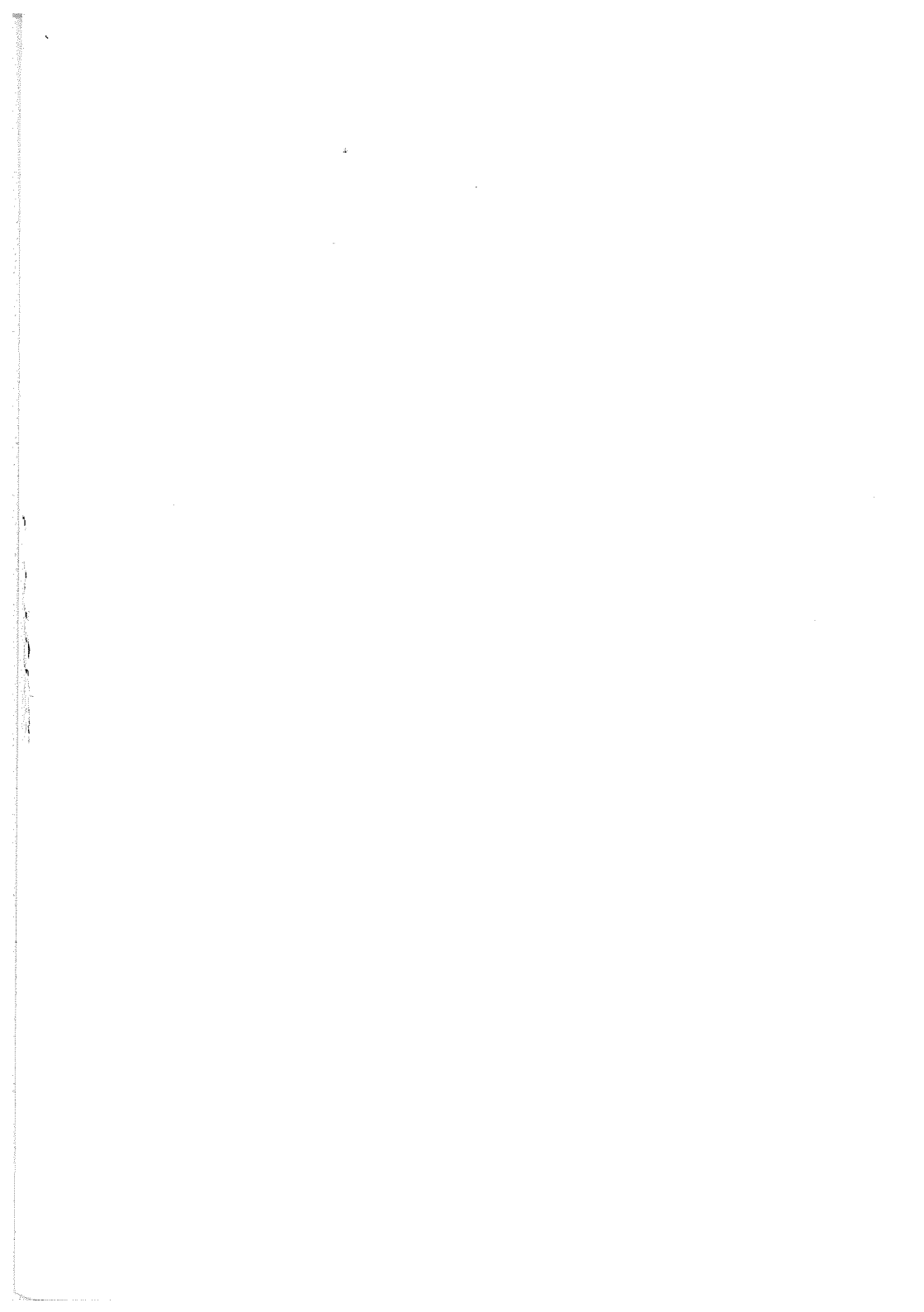
Třetí pracovní oblastí nakladatelství Degener & Co. jsou práce z oblasti místních dějin Frank a Bavorska. Zde stojí za zmínku zejména od roku 1950 vydávaný "Genealogisches Handbuch des in Bayern immatrikulierten Adels", který v roce 1990 dosáhl svého 18. svazku.

Nakladatelství Degener & Co. nemá v naší republice žádné zastoupení, vybrané tituly zasilá přímo (při cenách objednávky do zahraničí nad 100,- DM si neúčtuje poštovné). Nabídkový katalog na rok 1990/91 je k dispozici v knihovně GHSP.

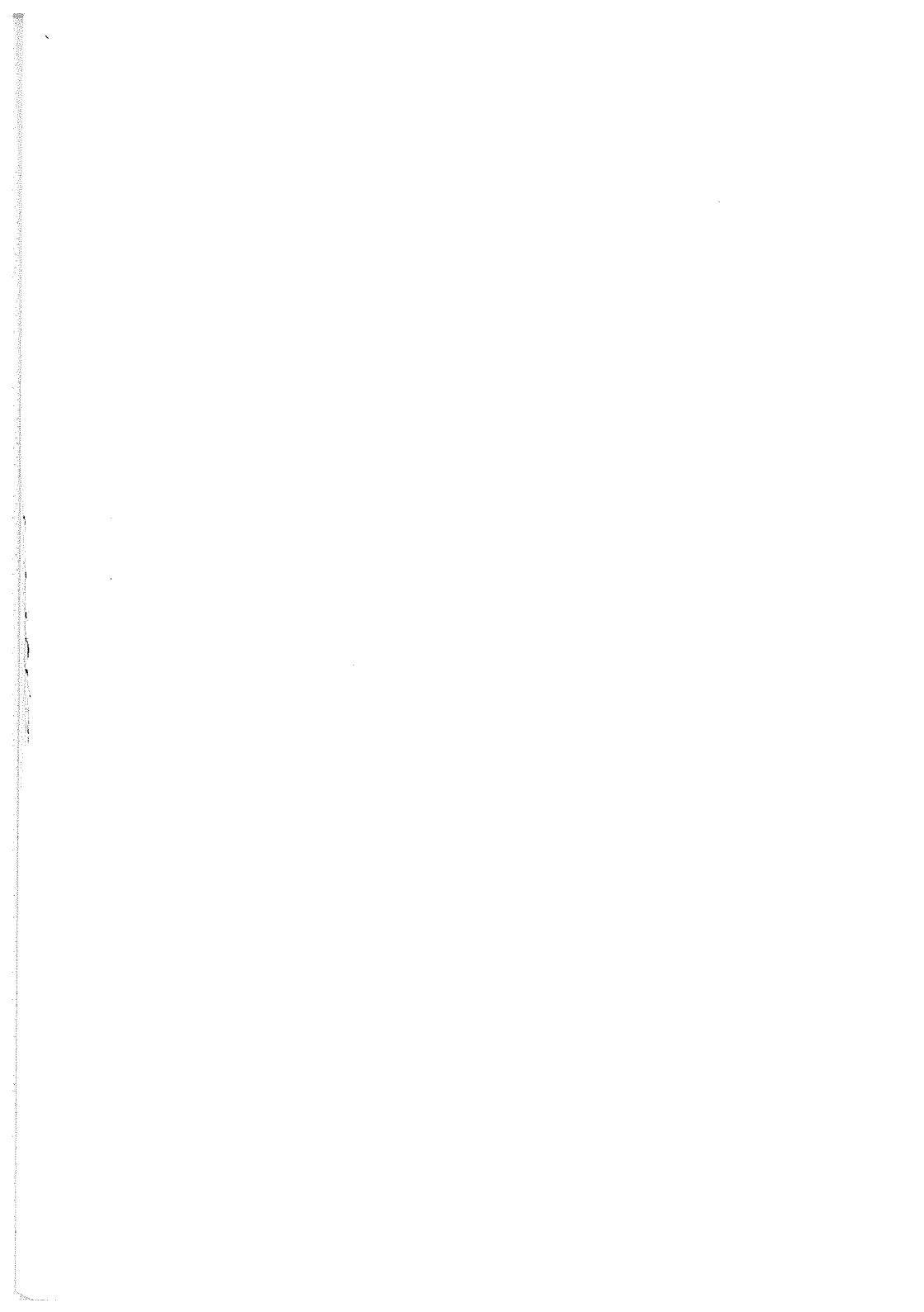
Škoda, že ceny zmíněných, velmi lákavě znějících titulů, jsou pro nás tak vysoké. Specializované nakladatelství s podobným zaměřením u nás zatím nemáme. Nebo už se blýská na lepší časy ?

Jan Oulík

ČESKÁ GENEALOGICKÁ A HERALDICKÁ SPOLEČNOST V PRAZE

Správní výbor ČGHSP :

Předseda:	MUDr. Boleslav Lutonský
I. místopředseda:	Rudolf Melichar
II. místopředseda:	doc.dr. Jaroslav Černý
jednatel:	František Šírl
pokladník:	Jana Johanidesová
matrikářka:	Jiřina Rubešová
členové výboru:	JUDr. Vladislav Brož doc.ing. Stanislav Cais, CSc. Ladislav Forman Valtrauda Fotterová Zdena Halusková Jan Mareš PhDr. Alena Pazderová dipl.tech. Kristoslav Říčař Josef Srp
revizní komise:	prof.ing.arch. Václav Kasalický, DrSc. Blanka Čadová Ladislav Procházka

Adresa klubovny, knihovny, archivu a listovních zásilek:

Česká genealogická a heraldická společnost v Praze
Vltavská 24 (druhý dům)
150 00 Praha 5 - Smíchov

Bankovní spojení: Česká spořitelna a.s. - Praha 1 - běžný účet č. 53 61 143 - 018 / sm. znak 0800

Odběr časopisů je vázán na zaplacení členského ročního příspěvku Kčs 50,-, pro organizace (archivy, knihovny, muzea apod.) podle objednávky a faktury.

Pro své členy vydává Česká genealogická a heraldická společnost v Praze

Za původnost a obsah článků v Ročence ČGHSP ručí autoři.

Tištěno jako rukopis, autorská práva autorů zachována.

Redakční skupina pro vydávání Ročenky ČGHSP (abecedně):

doc.ing. Stanislav Cais, CSc.

Ladislav Forman

PhDr. Jaroslava Honcová

Ing. Jan Oulík

PhDr. Alena Pazderová (vedoucí redakční skupiny)

Dáno do tisku: květen 1992 - Počet výtisků: 1 000

Grafická úprava: TABULARIUM TRADITIONIS
nakladatelství a vydavatelství - Macešková 35, 106 00 Praha 10
Tisk: Ústav jaderných informací a.s., - Uranová 379, 156 16 Praha 5
